

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 19 маусымдағы № 4-1/546 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 31 шілдеде № 11804 болып тіркелді.

"Астық туралы" 2001 жылғы 19 қаңтардағы Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 12) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіру мен қайта өңдеу және фитосанитариялық қауіпсіздік департаменті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесінің мерзімді баспа басылымдарына және "Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесіне ресми жариялауға жіберілуін;

3) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің ресми интернет-ресурсында орналастырылуын қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Ауыл шаруашылығы министрі

А. Мамытбеков

"КЕЛІСІЛГЕН"

Қазақстан Республикасының
Ұлттық экономика министрі

_____ Е. Досаев

2015 жылғы 2 шілде

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

Ескерту. 1-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 30.05.2019 № 219 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік 10 (он) күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Астық туралы" 2001 жылғы 19 қаңтардағы Қазақстан Республикасы Заңына (бұдан әрі – Заң) сәйкес әзірленді және астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидаларда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) астық иесі – астығын астық қабылдау кәсіпорнына сақтауға берген жеке немесе заңды тұлға;

2) астық партиясы – астық сапасы туралы мәліметтері бар құжаттармен ресімделген, бір жылғы егіннің сапасы бойынша біртекті оқшауланған астық мөлшері;

3) астықтың сандық-сапалық есебі – астық қабылдау кәсіпорнында астықты қабылдау, тазалау, кептіру, сақтау, орнын ауыстыру және тиеп жөнелту процесінде онымен жасалатын барлық операцияларды есепке алу және тіркеу жүйесі;

4) есеп актісі – астық иесіне жіберуге жататын астық және (немесе) астық қалдықтарының мөлшерін айқындау үшін астық қабылдау кәсіпорны жасайтын құжат;

5) есептелген нақты салмағы – ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспасы бойынша астық иесі мен астық қабылдау кәсіпорны арасындағы шартта айқындалған және астықтың сақталуын қамтамасыз ететін нормаларға келтірілген астықтың нақты салмағы;

6) дербес шот – астық қабылдау кәсіпорны әрбір астық иесі, сыныбы және сорты бойынша жеке жүргізетін астықтың сандық-сапалық есебі кітабының құрамдас бөлігі;

7) жергілікті атқарушы орган маманы – астық нарығы саласында өз өкілеттігін жүзеге асыратын, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың және астананың жергілікті атқарушы органның (бұдан әрі – жергілікті атқарушы орган) құрылымдық бөлімшесінің маманы;

8) материалды жауапты тұлға – сақтауға қабылданған астықтың сандық-сапалық сақталуына жауап беретін астық қабылдау кәсіпорнының лауазымды тұлғасы;

9) нақты салмағы – таразыда өлшеу жолымен айқындалған астықтың массасы;

10) тазарту актісі – астықты есепке алу мақсатында астық қабылдау кәсіпорны жасайтын құжат;

11) түгендеу – астықтың нақты бар болуының және оның сапасының есептік деректерге сәйкестігін тексеруге бағытталған іс-шаралар кешені.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 06.04.2020 № 116 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3. Астықпен жасалатын барлық операциялар (қабылдау, өлшеу, кептіру, тазалау, сақтау, тиеп жөнелту), сандық-сапалық есебі және тиісті құжаттарды ресімдеу 1 килограммға дейінгі дәлдікпен нақты салмақта жүргізіледі. Астық қолхатын шығару және оны астық қолхаттарын ұстаушылардың мемлекеттік электрондық тізілімінде (бұдан әрі – АҚҰМЭТ) ресімдеу кезінде есепке жатқызылған нақты салмақ көрсетіледі.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Премьер-Министрінің орынбасары - ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 24.06.2016 № 280 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2-тарау. Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу тәртібі

Ескерту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 30.05.2019 № 219 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік 10 (он) күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-параграф. Астықтың келіп түсуін ресімдеу

4. Астық қабылдау кәсіпорнына келіп түсетін астықты өлшем бірліктерді қамтамасыз ету саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен тексеруден өткен таразыларда өлшенгеннен кейін материалдық жауапты тұлға мөлшері бойынша қабылдайды.

5. Автомобиль көлігімен келіп түсетін астық тауарлық-көліктік жүкқұжаттарымен бірге жіберіледі. Тауарлық-көліктік жүкқұжат әрбір автомобиль партиясына (жеке автомобиль немесе тіркемесі бар автомобиль (трактор), автопоезд) жазылады. Әрбір автомобиль үш (төрт) дана тауарлық-көліктік жүкқұжаттармен бірге жіберіледі.

Басқа астық қабылдау кәсіпорындарынан автомобиль көлігімен келіп түскен астық партиясы тауарлық-көліктік жүкқұжатпен және сапасы туралы құжатпен (осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астықты талдау карточкасымен (бұдан әрі – астықты талдау карточкасы) және астық иесінің қалауы бойынша, Заңның 6-бабы 10) тармақшасына сәйкес бекітілетін Астық сапасын сараптау тәртібіне және астық сапасы паспортын беруге қойылатын талаптар сай берілген астық сапасы паспортымен (бұдан әрі – астық сапасы паспорты) бірге жүреді.

6. Өндірістік-технологиялық зертхана (бұдан әрі – ӨТЗ) маманы Қазақстан Республикасының ұлттық стандарттарына және мемлекетаралық стандарттарға (бұдан әрі – стандарттар) сәйкес астық сапасын айқындау үшін астықтың әрбір келіп түскен автомобиль партиясынан сынама іріктеп алады. Сынаманы іріктеп алу кезінде маман

дақылдың және автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмірі белгісінің тауарлық-көліктік жүкқұжаттың деректеріне сәйкестігін тексереді. Іріктеп алынған сынама бойынша астықты орналастыру үшін қажетті сапасына алдын ала талдау жүргізіледі. Алдын ала талдау нәтижелері бойынша жүкқұжаттың бірінші данасында астықты түсіру нүктесі көрсетіледі.

7. Таразыда жүргізуші барлық тауарлық-көліктік жүкқұжаттарды оларға өлшеудің нәтижелерін енгізетін таразышыға береді. Жүкқұжаттардағы деректер әрбір тақ және жұп күндер бойынша жеке жүргізілетін, осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша автомобильдер таразысында жүктер өлшеуді тіркеу журналына енгізіледі. Жүргізушіге бірінші данасынан басқа барлық жүкқұжаттар қайтарылады.

8. Астық темір жол көлігімен келіп түскен кезде вагонның бүтіндігі, саңылаусыздығы және пломбасының болуы тексеріледі.

Темір жол көлігімен келіп түскен астық темір жол жүкқұжатымен және сапасы туралы құжатпен (астықты талдау карточкасымен және астық иесінің қалауы бойынша астық сапасы паспортымен) бірге жүреді. Егер жолда жүк жете тексерілсе, онда Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2015 жылғы 30 сәуірдегі № 545 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде 13174 болып тіркелген) бекітілген Жолаушыларды, багажды, жүктерді, жүк-багажды және почта жөнелтілімдерін тасымалдау қағидаларына сәйкес астық вагонды, контейнерді ашу актісімен де бірге жүреді. Темір жол жүкқұжаты және сапасы туралы құжат әрбір вагонға жазылады. Өлшеу нәтижелері осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша вагон таразыларында жүктер өлшеуді тіркеу журналына енгізіледі.

Ескерту. 8-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 12.07.2018 № 297 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

9. Келіп түскен астықтың сапасын айқындауды астықты сақтау шартында көрсетілген стандарттарға сәйкес ӨТЗ мамандары жүргізеді. Сынаманы талдау нәтижелері астықты талдау карточкасымен ресімделеді және осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша зертханалық талдаулар нәтижелерін тіркеу журналында тіркеледі.

10. Тәуліктің соңында таразышы барлық тауарлық-көліктік жүкқұжаттарды бухгалтерияға тапсырады. Әрбір астық иесі мен астықты түсіру нүктесі бойынша топталған тауарлық-көліктік жүкқұжаттар негізінде Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша екі данада орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасын айқындай отырып, осы автомобиль көлігімен қабылданған астыққа арналған жүкқұжаттар тізілімі жасалады.

Астық темір жол көлігімен келіп түскен кезде темір жол жүкқұжаттарының негізінде осы Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес нысан бойынша темір жол көлігімен қабылданған астыққа арналған жүкқұжаттар тізілімі жасалады.

11. Орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасын айқындай отырып автомобиль көлігімен қабылданған астыққа арналған жүкқұжаттар тізілімі немесе темір жол көлігімен қабылданған астыққа арналған жүкқұжаттар тізілімі (бұдан әрі – тізілім) жасалғаннан кейін ӨТЗ маманына беріледі, ол тізілімнің II бөліміне астықты зертханалық талдау нәтижелерін енгізеді. Енгізілген деректер ӨТЗ меңгерушісінің қолымен расталады.

Бұдан кейін тізілім астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтеріне қайтарылады, ол тізілімдегі және жүктер өлшеуді тіркеу журналындағы нақты салмақ деректерінің сәйкестігін, зертханалық талдаулар нәтижелерін енгізудің дұрыстығын салыстырып тексереді және тізілімнің III бөлімінде есептелген нақты салмағын есептеуді, IV бөлімінде астықты қабылдау, кептіру және тазалау жөніндегі қызметтер құнын есептеуді жүргізеді. Бұдан әрі тізілім оған қоса берілген тауарлық-көліктік жүкқұжаттармен бірге оның дұрыс толтырылуын тексеру және тізілімнің III бөлімінде көрсетілген ылғалдылық, арамшөп және дән қоспасы бойынша табиғи шегерімдерге сәйкес астық қалдықтары мен кептіру бойынша кемуді алдын ала есептен шығару үшін материалдық жауапты тұлғаға беріледі.

12. Тексеру біткеннен соң материалдық жауапты тұлға тізілімге қол қояды және осы Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астық сақтау қоймасындағы астық пен ыдыстың қозғалысы туралы есеп жасайды. Бұдан әрі тізілім мен есеп астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтеріне қайтарылады, ол астық қабылданғаннан кейінгі екінші тәулікте тізілімнің екінші данасын астық иесіне береді.

13. Астық сақтау қоймасындағы астық пен ыдыстың қозғалысы туралы есеп егіннің жылы, дақылдар, сыныбы бойынша күн сайын қорытынды жасай отырып жүргізіледі. Есеп материалдық жауапты тұлғаға бекітіліп қойма, қоймалар тобы, элеватор бойынша жүргізіледі.

2-параграф. Есептелген нақты салмағын есептеу

14. Есептелген нақты салмағы ылғалдылықтың, арамшөп және дән қоспаларының келісілген нормаларын ескере отырып, нақты салмағынан ылғалдылық, арамшөп және дән қоспалар бойынша табиғи шегерімдер пайызын айқындау жолымен келесідей тәртіппен айқындалады:

1) ылғалдылық бойынша табиғи шегерім пайызы мынадай формула бойынша есептеледі:

$$100 \times (a - б)$$

$$Ув = \text{-----},$$

100 - б

мұндағы: Ув - ылғалдылық бойынша табиғи шегерім пайызы;

а - кіріс бойынша астық ылғалдылығы, %;

б - сақтау шарты бойынша астық ылғалдылығы, %;

2) арамшөп қоспасы бойынша нақты шегерім пайызы мынадай формула бойынша есептеледі:

$(в - г) \times (100 - Ув)$

$$Ус = \frac{\text{-----}}{100 - г},$$

мұндағы: Ус - арамшөп қоспасы бойынша табиғи шегерім пайызы;

в - кіріс бойынша арамшөпті қоспа құрамы, %;

г - сақтау шарты бойынша арамшөп қоспасының құрамы, %;

Ув - ылғалдылық бойынша табиғи шегерім пайызы;

3) дәнді қоспа бойынша табиғи шегерім пайызы мынадай формула бойынша есептеледі:

$(д - е) \times (100 - Ув)$

$$Уз = \frac{\text{-----}}{100 - е},$$

мұндағы: Уз - дән қоспасы бойынша табиғи шегерім пайызы;

д - кіріс бойынша дән қоспасының құрамы, %;

е - сақтау шарты бойынша дән қоспасының құрамы, %;

Ув – ылғалдылық бойынша табиғи шегерім пайызы;

4) ылғалдылық, арамшөп және дән қоспасы бойынша табиғи шегерімдердің жалпы салмағы (килограмма) мынадай формула бойынша есептеледі:

$П \times (Ув + Ус + Уз)$

$$У = \frac{\text{-----}}{100},$$

мұндағы: П - келіп түскен астықтың нақты салмағы;

5) есептелген нақты салмағы = П – У.

Формулалар бойынша табиғи шегерімдер 0,01 %-ға дейінгі дәлдікпен айқындалады.

15. Кептірілмеген астықтың есептелген нақты салмағы мынадай формула бойынша есептеледі:

$(в - г) (д - е)$

$$\text{Есептелген нақты салмағы} = П - П \times \left(\frac{\text{-----}}{100 - г} + \frac{\text{-----}}{100 - е} \right).$$

16. Егер, келіп түскен астықтың сапасы ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспасы бойынша сақтау шартында көрсетілген нормаларға сәйкес немесе олардан жақсы болса, АҚҰМЭТ-ның астық қолхатында нақты сапасы көрсетіледі, ал есепке жатқызылған нақты салмақ нақты салмаққа тең болады.

Ескерту. 16-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Премьер-Министрінің орынбасары - ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 24.06.2016 № 280 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Жүгерінің және мақта тұқымының есептелген нақты салмағын айқындаған кезде тек ылғалдылық пен арамшөп қоспасы көрсеткіштері ескеріледі.

3-параграф. Астық тазалауды, кептіруді ресімдеу

18. Астық тазалауды, кептіруді ресімдеу сақтау орындары бойынша (астық иелеріне бөлмей) жүзеге асырылады. Астықты тазалау, кептіру осы Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астық қабылдау кәсіпорнының басшысы және ӨТЗ меңгерушісі қол қойған астықты тазартуға, кептіруге өкімнің негізінде жүргізіледі.

Астықты тазалау мен кептіруді бастағанға дейін және оларды жүргізгеннен кейін астық талдау карточкаларын ресімдей отырып, астық (астық қалдықтары) сапасын айқындау жүзеге асырылады.

Астық кептіргіштің жұмысын жедел бақылау үшін астық кептіргіш жұмысының есебі журналы, ал таразымен жабдықталған астық кептіргіштерде, бұдан басқа дымқыл және кептірілген астықты қайта өлшеудің таразы журналдары жүргізіледі.

19. Тазалау мен кептіру жүргізілгеннен кейінгі келесі күннен кешіктірілмей осы Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес нысан бойынша тазалау және кептіру актісі жасалады. Астықтың үлкен партиясы тазаланған, кептірілген жағдайда, актілер айына кемінде екі рет жасалады. Актіге материалдық жауапты тұлға, ӨТЗ меңгерушісі қол қояды, оны астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтері тексереді және астық қабылдау кәсіпорнының басшысы бекітеді. Актілерге астық талдау карточкалары және жанама өнімдер мен қалдықтарды өлшеу ведомостары қоса берілуі тиіс.

20. Астықты тазалау кезінде алынатын жанама өнімдер мен қалдықтар мынадай жолмен жіктеледі:

1) жанама өнімдерге:

құрамында 70% – 85% астық бар дән қоспасы;

құрамында 50% – 70% астық бар дән қоспасы жатқызылады;

2) астық қалдықтарына:

құрамында 30% – 50% астық бар бірінші санатты қалдықтар;

құрамында 10% – 30% астық бар бірінші санатты қалдықтар;

құрамында 2% – 10% астық бар екінші санатты қалдықтар жатқызылады;

3) жарамсыз қалдықтарға:

құрамында 2 %-ға дейін астық бар үшінші санатты қалдықтар жатқызылады.

21. Жанама өнім мен қалдықтарда 10 %-дан артық бидай немесе қара бидай дәндері немесе осы дақылдардың стандарттары бойынша негізгі астыққа жатқызылған 20 %-

дан артық басқа дақылдардың дәндері болған кезде көрсетілген жанама өнімдер мен қалдықтар олардан негізгі астықты бөліп алу мақсатында қосымша тазалауға жатады.

22. Астықты тазалау кезінде алынған жанама өнімдер мен қалдықтар массасы бойынша қалдықтар цехына (қоймасына) жіберіледі.

Жанама өнімдер мен қалдықтар астық иесіне қайтарылады не кейіннен астық иесіне оның құнын өтеумен өткізіледі. Астық иесіне қосалқы өнімдер мен қалдықтарды тиіп жөнелту тазалау, кептіру жүргізілгеннен және астықты тазалау, кептіру актісі ресімделгеннен кейін ғана жүргізіледі.

Астық иесіне беруге жататын қалдықтардың көлемін айқындау үшін тізілімдер бойынша алдын ала есептен шығарылған қалдықтар тазалау кезінде алынған қалдықтардың нақты сапасын ескере отырып қайта есептеледі.

23. Астық иесі жарамсыз қалдықтардан жазбаша түрде бас тартқан жағдайда, олар астық қабылдау кәсіпорнының аумағынан шығарылады және осы Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жарамсыз қалдықтарды жою актісін жасау арқылы жойылады. Актіде көрсетілген жарамсыз қалдықтар көлемі тауарлық-көліктік жүкқұжаттарға қоса, өлшеу ведомосімен расталуға тиіс.

4-параграф. Собықтағы жүгеріні қайта өңдеуді және бастыруды ресімдеу

24. Собықтағы жүгеріні қайта өңдеу, бастыру осы Қағидаларға 10-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астық қабылдау кәсіпорнының басшысы және ӨТЗ меңгерушісі қол қойған өкім бойынша жүргізіледі.

25. Собықтағы жүгеріні қайта өңдеу кезінде алынатын қалдықтар (аурулармен зақымдалған собықтар, өзектер, гүлшоқтар, қабықтар және басқалары), собықтың өзінен-өзі тазалану нәтижесінде алынған дәндер астық талдау карточкасымен қоса алынған қоспалардың өлшеу жолымен белгіленген массасы және ӨТЗ айқындаған ылғалдылығы және арамшөп қоспасы көрсетілетін осы Қағидаларға 10-қосымшаға сәйкес нысан бойынша собықтағы жүгеріні қайта өңдеуге арналған актімен ресімделеді . Актіні астық қабылдау кәсіпорнының басшысы бекітеді.

26. Қайта өңдеу актісіне сәйкес собықтағы жүгерінің жеке шотынан нақты массасы шығарылады, ал дәндегі жүгерінің жеке шотына таза дәннің (бөгде қоспасыз) массасы кірістіріледі.

27. Собықтағы жүгеріні бастыру осы Қағидаларға 11-қосымшаға сәйкес нысан бойынша собықтағы жүгеріні бастыруға арналған актімен ресімделеді. Акт әрбір жеке есептелінетін собықтағы жүгері партиясын бастыруға жасалады.

Жүгеріні бастырудан алынған астық, жанама өнімдер және I, II санатты қалдықтар (өзектен басқа) қоймаларға сақталу үшін жіберіледі және оларды материалдық жауапты тұлға міндетті түрде өлшеп және ӨТЗ сапасын айқындап қабылдайды.

Жүгеріні бастырудан алынған өзектің массасы таразыларда өлшеу жолымен айқындалады. Өзек массасының 1,2 %-ынан астам бастырылмаған дәні бар өзектер қайталама бастырылуға жатқызылады.

28. Бастырылуға берілген собықтағы жүгерінің мөлшері бастырылудан алынған жүгері дәні, жанама өнімдер, қалдықтар және өзектер массасының сомасы ретінде айқындалады. Бастырылған собықтағы жүгерінің сапасын (орташа өлшенген ылғалдылығын және собықтардан дәндердің шығымдылығын), сондай-ақ бастырудан кейін алынған дәннің, жанама өнімдердің, қалдықтар мен өзектің сапасын және өзектерде бастырылмаған дәннің болуын ӨТЗ айқындайды. Актілерге тіктегіштер мен астық талдау карточкалары қоса беріледі.

29. Собықтағы жүгеріні бастыру кезінде дәнді, қалдықтарды және өзектерді өлшеу үшін таразыны орнату мүмкін болмаған жағдайда олардың массасы өткізу кезіндегі құжат бойынша айқындалады.

5-параграф. Астықты тиеп жөнелтуді ресімдеу

30. Астықты тиеп жөнелтуді материалдық жауапты тұлға осы Қағидаларға 12-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астық қабылдау кәсіпорнының басшысы, астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтері және ӨТЗ меңгерушісі қол қойған бұйрықтың негізінде жүзеге асырады.

Астықты тиеп жөнелту бұйрықтары астық қабылдау кәсіпорнының астықты тиеп жөнелту бұйрықтарының есебі журналын жүргізетін есепші қызметкеріне беріледі.

31. Астықты тиеп жөнелтуді бастар алдында астық қабылдау кәсіпорнының мамандары көлік құралдарының техникалық жай-күйіне астықты тасымалдауға жарамдылығы тұрғысынан қарап-тексеру жүргізеді.

32. Астықты темір жол көлігімен тиеп жөнелткен кезде темір жол жүкқұжаттары мен сапа туралы құжаттар (астық талдау карточкалары және астық иесінің қалауы бойынша астық сапасы паспорттары) негізінде осы Қағидаларға 13-қосымшаға сәйкес нысан бойынша темір жол көлігімен тиеп жөнелту тізілімі жасалады. Тиеп жөнелтілетін астықпен темір жол жүкқұжаты және сапа туралы құжат (астық талдау карточкасы және астық иесінің қалауы бойынша астық сапасы паспорты) бірге жүреді.

Астық сапасы паспорты астықты экспортқа тиеп жөнелту кезінде ресімделеді.

33. Материалдық жауапты адам теміржол жүкқұжаттары мен астықты темір жол көлігімен тиеп жөнелту тізілімінің толтырылуының дұрыстығын тексереді.

34. Астықты автомобиль көлігімен тиеп жөнелткен кезде бұйрықта астықты тиеп жөнелту кім арқылы жүзеге асырылатыны және сенімхат нөмірі көрсетіледі. Астықты автомобиль көлігімен тиеп жөнелту астық тауарлық-көліктік жүкқұжаттармен және сапа туралы құжаттармен (астық талдау карточкаларымен және астық иесінің қалауы бойынша астық сапасы паспорттарымен) ресімделеді, олардың негізінде осы

Қағидаларға 14-қосымшаға сәйкес нысан бойынша автомобиль көлігімен тиіп жөнелтілген астық жүкқұжаттарының тізілімі жасалады.

35. Тиіп жөнелтуге бұйрық, тауарлық-көліктік жүкқұжаттар, тиіп жөнелтілетін астық тізілімдері, астық талдау карточкалары, астық сапасы паспорттарының көшірмелері астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтериясына беріледі. Осы құжаттар бойынша астық шығысқа шығарылады.

36. Астықты иесіне жіберу астық қолхатында көрсетілген мөлшерде және сапада жүргізіледі.

Ылғалдылығы, арамшөпті және дәнді қоспасы бойынша сақтау шартында көрсетілгеннен айрықша астық сапасының көрсеткіштері бар астық тиіп жөнелтілген жағдайда тараптардың келісімі бойынша нақты сапасын ескере отырып, есептелген нақты салмағына табиғи шегерім немесе үстеме жүргізілуі мүмкін.

Егер тараптар келісімге келе алмаса, дау сот тәртібімен шешіледі.

37. Нақты сапасы ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспасы бойынша келісілген нормалардан ауытқыған кезде тиіп жөнелтілетін астық мөлшерін есептеу мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

1) ылғалдылығы бойынша табиғи шегерім немесе үстеме пайызы мынадай формула бойынша есептеледі:

$$U_B = \frac{100 \times (a - б)}{100 - б},$$

мұндағы: U_B - ылғалдылығы бойынша табиғи шегерім немесе үстеме пайызы;

a - сақтау шарты бойынша астық ылғалдылығы, %;

$б$ - тиіп жөнелту кезіндегі астықтың нақты ылғалдылығы, %;

2) арамшөпті қоспасы бойынша табиғи шегерім немесе үстеме пайызы мынадай формула бойынша есептеледі:

$$U_C = \frac{(в - г) \times (100 - U_B)}{100 - г},$$

мұндағы: U_C - арамшөпті қоспасы бойынша табиғи шегерім немесе үстеме пайызы;

$в$ - сақтау шарты бойынша арамшөп қоспасының құрамы, %;

$г$ - тиіп жөнелту кезіндегі нақты арамшөп қоспасының құрамы, %;

U_B - ылғалдылығы бойынша нақты шегерім немесе үстеме пайызы;

3) дән қоспасы бойынша табиғи шегерім немесе үстеме пайызы мынадай формула бойынша есептеледі:

$$U_3 = \frac{(д - е) \times (100 - U_B)}{100 - е},$$

мұндағы: U_3 - дән қоспасының бойынша табиғи шегерім пайызы;

д - кіріс бойынша дән қоспа құрамы, %;

е - сақтау шарты бойынша дән қоспасының құрамы, %;

Ув - ылғалдылығы бойынша табиғи шегерім пайызы;

4) ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспасы бойынша табиғи шегерімнің немесе үстемелің жалпы массасы (У) мынадай формула бойынша есептеледі:

$$Пз \times (Ув + Ус + Уз)$$

$$У = \frac{\text{-----}}{100},$$

100

мұндағы: Пз - есептелген нақты салмағы;

5) тиеп жөнелтілетін астық мөлшері = Пз +(-) У.

Формулалар бойынша табиғи шегерімдер мен үстемелер 0,01 %-ға дейінгі дәлдікпен айқындалады.

38. Ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспасы бойынша астықтың кемуінің негізділігін есептеу әрбір астық иесіне осы Қағидаларға 15-қосымшаға сәйкес нысан бойынша есептеме-актімен ресімделеді. Есеп актісі кіріс бойынша (қабылдау кезіндегі) астық сапасын көрсетумен және тиеп жөнелту кезіндегі нақты сапасын ескерумен шығыс бойынша жұмсалған астық партиясына жасалады. Есеп актісін астық қабылдау кәсіпорнының жауапты қызметкері есептейді және ресімдейді, оған астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері, ӨТЗ меңгерушісі, материалдық жауапты адам қол қояды және астық қабылдау кәсіпорнының басшысы бекіткеннен кейін астық иесіне беріледі.

39. Астық сақтау қоймасы аумағының ішінде астықтың орнын ауыстыру бұйрық негізінде жүргізіледі және осы Қағидаларға 16-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астық сақтау аумағының ішінде астықтың орнын ауыстыру жүкқұжатымен ресімделеді. Астықты қоймадан қоймаға орнын ауыстыру кезінде астық партиясының массасы мен сапасы астықтың талдау карточкасын ресімдей отырып, материалдық жауапты тұлғалардың қатысуымен бір рет айқындалады.

40. Тиеп жөнелтілетін тұқымның әрбір партиясына:

1) барлық дақылдардың элита және суперэлита тұқымдарына, сондай-ақ өздігінен тозаңданған топ пен будан жүгерілерінің тұқымдарына – Ауыл шаруашылығы министрінің 2004 жылғы 23 тамыздағы № 453 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 3080 болып тіркелген) (бұдан әрі – бұйрық) нысан бойынша ауыл шаруашылығы өсімдіктері тұқымының аттестаты;

2) барлық қалған репродукциялар тұқымдарына – бұйрықпен бекітілген нысан бойынша ауыл шаруашылығы өсімдіктері тұқымының куәлігі қоса берілуі тиіс.

6-параграф. Сандық-сапалық есеп кітабын жүргізу

41. Астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтериясы осы Қағидаларға 17-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астықтың сандық-сапалық есебі кітабын және 18-қосымшаға сәйкес нысан бойынша собықтағы жүгерінің сандық-сапалық есебі кітабын жүргізеді.

Астық, жанама өнімдер, I, II және III санатты қалдықтар сандық-сапалық есеп кітабында массасы, ылғалдылығы, арамшөпті және дәнді қоспасы көрсетіле отырып; собықтағы жүгері бойынша собықтардың массасы мен орташа өлшенген ылғалдылығы көрсетіле отырып есептеледі.

42. Сандық-сапалық есеп кітабында әрбір астық иесіне, ал астық иесі бойынша әрбір дақылға, астық сыныбына және егін жылына, тұқымға дақылдары, сорттары, репродукциялары, санаттары және сыныптары бойынша жеке шоттар жүргізіледі.

Жаңа егін астығы мен өткен жылдардағы егін астығының жеке шоттарын біріктіруге жол берілмейді.

Қабылданатын әртүрлі дәрежедегі кемістігі бар астық қалыпты астықтан жеке есептеледі.

43. Сандық-сапалық есеп кітабын жүргізуді астық қабылдау кәсіпорнының басшысы айқындайтын лауазымды тұлға жүзеге асырады, оған

1) сандық-сапалық есеп кітабы бойынша деректерді материалдық жауапты тұлғалардың қоймалық есеп деректерімен және жүктерді таразыда өлшеуді тіркеу журналдарымен күнделікті салыстырып тексеруді жүргізу;

2) деректерді уақытылы және дұрыс көрсету;

3) қоса берілген бастапқы құжаттары бар есептердің сақталуына жауапкершілік жүктеледі.

44. Жеке шоттардағы барлық жазулар кіріс және шығыс операцияларын көрсететін дұрыс жасалған және қол қойылған құжаттар, сондай-ақ сапа туралы құжаттар (астық сапасы паспорттары және астық талдау карточкалары) негізінде жүргізіледі.

Сандық-сапалық есеп кітабындағы кіріс және шығыс жөніндегі жазуларды мынадай құжаттарды:

1) орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасы айқындалып автомобиль көлігімен қабылдаған астықтың жүкқұжаттар тізілімдері және автомобиль көлігімен тиеп жөнелтілген астықтың жүкқұжаттар тізілімдерін;

2) темір жол көлігімен қабылданған астықтың жүкқұжаттар тізілімдері және астықты темір жол көлігімен тиеп жөнелту тізілімдерін негізге ала отырып, бір күнгі қорытынды бойынша жүргізуге рұқсат етіледі.

Жүк алушылардың наразылықтары бойынша артық немесе кем тиелген астық туралы жазулар сандық-сапалық есеп кітабының шығыс бөлігіне жазылады. Артық тиеу кезіндегі шығыстардың көбеюі туралы жазулар қара (көк) түспен, кем тиеу кезіндегі шығыстардың азаюы туралы жазулар қызыл түспен жазылады.

Сандық-сапалық есеп кітабындағы жазулар күн сайын операция күнінен кейінгі күннен кешіктірмей жазылады.

Сандық-сапалық есеп кітабында ылғалдылығының, арамшөпті және дәнді қоспасының көрсеткіштері 0,1 %-ға дейінгі дәлдікпен жазылады.

45. Центнер-пайыздар астық партиясының массасын оның ылғалдылығына, арамшөп және дән қоспасына көбейту арқылы есептеледі және бүтін бірліктерде қойылады. 0,5-тен кем үлестер алып тасталады, ал 0,5 және одан жоғары үлестер бірлік ретінде қабылданады.

Центнер-пайыздар белгілі уақыт кезеңіне ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспасы бойынша орташа өлшенген сапасын айқындау мақсатында центнер-пайыздар сомасын астық массасына бөлу жолымен есептеледі және 0,01 %-ға дейінгі дәлдікпен көрсетіледі.

46. Кіріс және шығыс, центнер-пайыздар бойынша қорытындылар күн сайын және бір айға шығарылуы тиіс. Қалдық алдыңғы қалдықтың кіріспен сомасын шығару және одан шығысты алып тастау жолымен есептеледі. Егер бір күн ішінде кіріс немесе шығыс операциялары болса, қалдық күн сайын есептеп шығарылады.

Материалдық жауапты адам есептеп шығарылған қалдықтардың дұрыстығын күн сайын өз қолын қойып куәландырады. Астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері мен ӨТЗ меңгерушісі ай сайын сандық-сапалық есеп кітабындағы жазулардың дұрыстығын тексереді: біріншісі – центнер-пайыздар бөлігінде, екіншісі – сапа көрсеткіштері бөлігінде. Жеке шоттарда жүргізілген тексерулер туралы белгі қойылады.

47. Жанама өнімдер мен қалдықтар сандық-сапалық есеп кітабындағы астық шотынан тізілімдерге сәйкес алдын ала шығарылады және оларды сақтау орны бойынша кіріске алынады. Ылғалдылығы, арамшөп және дән қоспасы бойынша кемуді түпкілікті есептен шығару астықты тиіп жөнелту кезінде астықтың нақты сапасы бойынша есеп актісін жасаған кезде жүргізіледі.

48. Собықтағы жүгерінің сандық-сапалық есебін материалдық жауапты адамдарға: тауарлы жүгері бойынша – сақтау орны бойынша бөлмей, сортты және буданды жүгері бойынша – сорттар мен будандардың бөлек қалыптастырылатын партиялары бойынша жүргізуге рұқсат етіледі.

49. Сандық-сапалық есеп кітабында басқа астық қабылдау кәсіпорындарынан келіп түскен астықтың сапасы:

1) егер талдау кезінде сапасындағы айырмашылықтар жол берілген ауытқу нормаларынан артық болмаса, жөнелтушінің астық сапасы паспортының немесе астық талдау карточкасының;

2) сапасындағы айырмашылықтар жол берілген ауытқу нормаларынан артық болғанда және жөнелтушіге сапа айырмашылықтары бойынша наразылық актісі жолданғанда қайта берілген астық сапасы паспортының;

3) сапасындағы айырмашылықтар жол берілген ауытқу нормаларынан аса жоғары болғаны наразылық актілерімен ресімделмегенде, жөнелтушінің астық сапасы паспортының немесе астық талдау карточкасының;

4) ауыл шаруашылығы өсімдіктері тұқымы аттестатының немесе куәлігінің деректері бойынша жазылады.

50. Сандық-сапалық есеп кітабындағы астық иелерінің жеке шоттарын астық қабылдау кәсіпорнының лауазымды адамы есеп актісі бойынша жабады.

51. Сандық-сапалық есеп кітабы электрондық түрде жүргізілуі мүмкін.

Жеке шот бойынша астықтың қозғалысы жағдайында тәуліктің соңында астық сақтау қоймасындағы астық пен ыдыстардың қозғалысы туралы есеп деректері бар қорытынды тексеріледі. Бір күн ішіндегі астық қозғалысын көрсететін парақтар басып шығарылады, есеп қызметкері мен материалдық жауапты адам оларға қол қояды және оларды нөмірлейді. Әрбір астық партиясы бойынша операциялар аяқталғаннан және есеп актісі жасалғаннан кейін жеке шоттарды астық қабылдау кәсіпорны түптейді және жалпы негіздерде сақтайды.

52. Сандық-сапалық есеп кітабының мұқабасында: астық қабылдау кәсіпорнының атауы, кітаптың түгендеу нөмірі, сақтау орнының түрі және нөмірі, осы кітап арналған астық иесінің атауы (тегі, аты мен әкесінің аты) материалдық жауапты адамның тегі, аты мен әкесінің аты көрсетілуге тиіс.

7-параграф. Сақтау қоймаларын тазарту

53. Астық қабылдау кәсіпорны астық қабылдау кәсіпорны басшысының шешімі бойынша астық сақтау қоймасын тазартуды жүргізеді.

54. Тазартуды астық қабылдау кәсіпорнының басшысы тағайындаған құрамдағы комиссия мүшелері: астық қабылдау кәсіпорнының басшысы, ӨТЗ меңгерушісі, астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері және материалдық жауапты адам жүзеге асырады. Астық сақтау қоймасын тазарту кезінде осы Қағидаларға 19-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астық сақтау қоймасын тазарту актісі жасалады. Тазарту актісін алғаннан кейін бес жұмыс күні ішінде комиссия мынадай құжаттар негізінде операция нәтижелерін белгілейді:

1) бастапқы құжаттар бойынша астықтың саны мен сапасына, сондай-ақ массасы және ылғалдылығы, арамшөпті және дәнді қоспасы бойынша орташа өлшенген көрсеткіштерін есептеу дұрыстығына қатысты тексерілген сандық-сапалық есеп кітаптары;

2) қойма есептері және бастапқы кіріс-шығыс құжаттары: тауарлық-көліктік жүкқұжаттар, темір жол жүкқұжаттары, орнын ауыстыру жүкқұжаттары, астықты тазалау, кептіру актілері, тиеп жөнелту бұйрықтары, есеп актілері, жарамсыз қалдықтарды жою актілері және басқалары;

3) коммерциялық актілер және астықтың саны мен сапасындағы айырмашылықтар бойынша наразылық актілері;

4) астық сапасы паспорттары, астық талдау карточкалары және зертханалық талдау нәтижелерін тіркеу журналдары;

5) ауыл шаруашылығы өсімдіктері тұқымдарының аттестаттары немесе куәліктері.

55. Астық жетіспеушілігінің көлемі сандық-сапалық есеп бойынша астықтың кірісі мен шығысы арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады. Сақтау процесінде астық сапасының өзгеруін талдау негізінде жетіспеушілік негізделген және негізделмеген болып бөлінеді.

Кемудің негізділігі сақтау кезінде қол жеткізілген астық сапасының жақсаруына қатаң сәйкестікте, яғни ылғалдылығының, арамшөпті және дәнді қоспасының төмендеуімен белгіленеді. Астықты тазалау, кептіру бойынша жүргізілген операциялар астықты тазарту, кептіру өкім актісімен расталуға тиіс.

56. Астықтың негізделген кемуі мынадай формулаларға сәйкес жүргізілген есептеумен расталады:

1) ылғалдылықтың төмендеуі (кебу) есебінен кему, $Ув$, %:

$$Ув = \frac{100 \times (a - б)}{100 - б},$$

мұндағы: a - кіріс бойынша астық ылғалдылығы, %;

$б$ - шығыс бойынша астық ылғалдылығы, %;

2) арамшөпті қоспа құрамының төмендеуі есебінен кему, $Ус$, %:

$$Ус = \frac{(в - г) \times (100 - Ув)}{100 - г},$$

мұндағы: $в$ - кіріс бойынша арамшөпті қоспа құрамы, %;

$г$ - шығыс бойынша арамшөпті қоспа құрамы, %;

$Ув$ - ылғалдылық бойынша кему пайызы, %;

3) дәнді қоспалар азаюы есебінен кему, $Уз$, %:

$$Уз = \frac{(д - е) \times (100 - Ув)}{100 - е},$$

мұндағы: $д$ - кіріс бойынша дән қоспасының құрамы, %;

$е$ - шығыс бойынша дән қоспа құрамы, %;

$Ув$ - ылғалдылығы бойынша кему пайызы, %.

57. Арамшөпті және дәнді қоспасының төмендеуі есебінен астықтың кемуін есептен шығару 0,2 %-дан аспайтын мөлшерде жүргізіледі. Тазартуға немесе механизмдермен

орнын ауыстыруға ұшырамаған астық партиялары бойынша сақтау процесі кезінде арамшөп және дән қоспасының төмендеуі есебінен кемуді есептен шығаруға жол берілмейді.

58. Жүгері өңдеу зауыттарында әрбір жеке ескерілетін жүгері партиясын өңдеуді аяқтағаннан кейін осы жүгері партиясын сақтау орнын және зауыттың өндірістік корпусын толық тазарту жүргізіледі.

Өңдеуге жіберілген собықтағы жүгері массасы кептіру камераларына тиелген жүгеріні өлшеу бойынша есептелетін жүгері өңдеу зауыттарында сақтау орындарын тазарту және оның нәтижелерін айқындау собықтағы және дәндегі жүгері көлемін және олардың орта алынған ылғалдылығын кіріс бойынша өңдеуден кейін алынған дәндегі жүгерінің (ұсақ дәнділерді қоса), шығыс бойынша қалдықтар мен өзектердің мөлшерімен және олардың орташа ылғалдылығымен салыстыру арқылы жүргізіледі.

Бұл жағдайларда әрбір жеке есепке алынатын жүгері партиясына осы Қағидаларға 20-қосымшаға сәйкес нысан бойынша собықтағы жүгері сақтау орнын тазарту актілері жасалады.

Жүгері өңдеу зауыттарында және цехтарында жүгеріні өңдеу кезінде алынған әрбір сорт пен будан қалдықтарын технологиялық схема бойынша бөлу мүмкін болмаған жағдайда, оларды сорттар мен будандар бойынша бөлу осы немесе басқа сортты және буданды собықтағы жүгерінің бастыруға жіберілген массасына пропорционалды жүргізіледі.

Тазарту актілерін жасау кезінде:

- 1) кіріс бойынша – собықтағы жүгерінің сандық-сапалық есебі кітабының деректері;
- 2) шығыс бойынша – жүгері тұқымының және өндірістен алынған жарамсыз жүгерінің, ұсақ дәнді жүгерінің, өзектер мен қалдықтардың сандық-сапалық есебі кітабының деректері пайдаланылады. Бұл ретте, кәсіпорынға қайтарылған жарамсыз жүгерінің мөлшері тазарту актісінің "5а" деген жолында көрсетіледі.

Өңдеу процесіндегі жүгерінің механикалық шығындары өңдеуге берілген жүгері массасының 0,2 % шегінде тазарту актісі бойынша есептен шығаруға қабылданады.

59. Тазарту актісінде астық мөлшері килограммда, ылғалдылығының, арамшөпті және дәнді қоспасының орташа өлшенген көрсеткіштері 0,01 %-ға дейінгі дәлдікпен көрсетіледі. 0,004 %-ға дейінгі бөлшек үлестер алып тасталады, ал 0,005 % және одан жоғары үлестер 0,01% ретінде қабылданады.

60. I, II және III санатты қалдықтарды сақтау нәтижелері түгендеу актілерімен ресімделеді, материалдық құндылықтар үшін белгіленген тәртіппен қаралады және бекітіледі.

61. Егер тазарту кезінде артық астық анықталса, бұл артық бөлікті астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтериясы тазарту актісінде көрсетілген кезеңде сақталған және сақтауда тұрған астық көлемдеріне пропорционалды түрде астық иелерінің жеке шоттарына кіріске қабылдауы тиіс.

62. Егер тазарту кезінде негізделмеген жетіспеушілік анықталса, астық қабылдау кәсіпорны оны тазарту актісінде көрсетілген кезеңде сақталған және сақтауда тұрған астық көлеміне пропорционалды түрде астық иелерінің жеке шоттарына өтеуді жүзеге асырады.

63. Түгендеу астық қабылдау кәсіпорны басшысының шешімі бойынша барлық қолда бар астықты жаппай қайта өлшеу, қайта есептеу және астық қабылдау кәсіпорнында сақтауда тұрған астықтың нақты бар болуын бухгалтерлік есеп деректерімен салыстырып тексеру жолымен жүзеге асырылады.

8-параграф. Келіспеушіліктерді шешу тәртібі

64. Астық иесі немесе материалдық жауапты адам ӨТЗ жүргізген талдау деректерімен келіспеген жағдайда, олардың қатысуымен астықты қайталама талдау жүргізіледі.

Қайталама талдау нәтижелерімен келіспеген жағдайда іріктелген сынама:

1) қосарланған полиэтилен пакетімен түйіп-буылады, ол мынадай ақпараты бар заттаңбамен мөрленіп жабылады:

дақылдың атауы;

астық иесінің атауы;

астық қабылдау кәсіпорнының атауы;

жөнелту пункті;

партия массасы;

сынама іріктелген күні;

сынама салмағы;

сынаманы іріктеген ӨТЗ маманының тегі;

жергілікті атқарушы органы маманының тегі;

ӨТЗ маманының, астық иесі мен жергілікті атқарушы орган маманының қолдары;

2) ӨТЗ астық талдау карточкасымен және астық иесінің өтінімімен бірге сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес аккредиттелген астық сапасын сараптау жөніндегі зертханаға (бұдан әрі – аккредиттелген зертхана) үш тәулік ішінде жолданады.

Сынамалар астық сапасының сақталуын қамтамасыз ететін жағдайда тасымалданады.

65. Егер алушы астық қабылдау кәсіпорнының ӨТЗ астық сапасын талдау кезінде астықты тиіп жөнелту орны бойынша берілген сапасы туралы құжаттың (астық сапасы паспортының немесе астық талдау карточкасының) деректерімен жол берілген ауытқушылықтар нормаларынан артық айырмашылықтарды анықтаса, шағым жасаудың мынадай тәртібі белгіленеді:

1) жиырма төрт сағат ішінде жіберушінің өкілі жеделхатпен шақыртылады;

2) жіберуші, алушы өкілдерінің және жергілікті атқарушы орган маманының қатысуымен сынама іріктеу (4 (төрт) килограммнан кем емес) іріктеу актісін ресімдеу арқылы жүргізіледі;

3) даулы астық партиясы алушы астық қабылдау кәсіпорнының бос сақтау қоймасына түсіріледі және басқа астық партияларымен араластырылмайды. Алушының өкілдері мен жергілікті атқарушы орган маманың қолдары қойылған астықты түсіру актісі мен қойманы қарап-тексеру актісі жасалады. Қойманы жергілікті атқарушы органының маманы мөрлеп бекітеді.

Егер даулы астық партиясынан сынама іріктеу мүмкін болмаса, сондай-ақ осы тармақтың жоғарыда көрсетілген тармақшаларындағы талаптардың кем дегенде біреуі сақталмаған жағдайда, сапасы туралы құжатқа (астық сапасы паспортына немесе астық талдау карточкасына) алушының білдірген шағымы кері қайтарылады.

Іріктелген сынамадан әрқайсысы екі килограммнан кем емес 2 (екі) сынама бөліп алынады. Бір сынама іріктеу актісімен, алушы астық қабылдау кәсіпорнының ӨТЗ астық талдау карточкасымен және астықты тиеп жөнелту орны бойынша берілген сапасы туралы құжатпен (астық сапасы паспортымен немесе астық талдау карточкасымен) бірге сапаны тәуелсіз бағалау үшін аккредиттелген зертханаға ұсынылады, екінші сынама келіспеушілікті толық қарап болғанға дейін жергілікті атқарушы орган маманында сақталады. Аккредиттелген зертханадағы сынақтар жергілікті атқарушы орган маманының тікелей қатысуымен жүргізіледі. Сапаны тәуелсіз бағалау жөніндегі қызметтердің төлемін алушы жүргізеді. Астықты тиеп жөнелту орны бойынша берілген сапасы туралы құжатты (астық сапасы паспорты немесе астық талдау карточкасы) мойындамаған жағдайда жөнелтуші астық сапасын сараптауды жүргізу шығыстарын өтейді.

Мәлімделген сапа көрсеткіштеріне сәйкес жүргізілген сынақтар нәтижелері бойынша аккредиттелген зертхана сынақтар хаттамасын береді, оның негізінде жергілікті атқарушы органының құрылымдық бөлімшесі астықты тиеп жөнелту орны бойынша берілген сапа туралы құжатты (астық сапасы паспортын немесе астық талдау карточкасын) мойындауы (мойындамауы) туралы шешім қабылдайды.

Егер алынған нәтижелер мен наразылық білдірген сапасы туралы құжаттың (астық сапасы паспортының немесе астық талдау карточкасының) сапа көрсеткіштері арасындағы сападағы айырмашылықтар стандартта жол берілген нормалардан аспаса, осы құжаттың дұрыстығы аккредиттелген зертхананың сынақтар хаттамасымен және құжаттың артқы бетіндегі жергілікті атқарушы орган маманының жазбасымен расталады. Жазба жергілікті атқарушы орган маманының мөрімен расталады. Астықты тиеп жөнелту орны бойынша берілген сапа туралы құжатты (астық сапасы паспортын немесе астық талдау карточкасын) және сынақтар хаттамасын аккредиттелген зертхана астық алушыға береді.

Егер алынған нәтижелер мен наразылық білдірген сапа туралы құжаттың (астық сапасы паспортының немесе астық талдау карточкасының) сапа көрсеткіштері арасындағы сападағы айырмашылықтар стандартта жол берілген нормалардан асатын болса, онда жергілікті атқарушы орган шешімінің негізінде сапаны тәуелсіз бағалауды жүргізген аккредиттелген зертхана жаңа астық сапасы паспортын ресімдеуді және астық алушыға беруді жүргізеді.

Жергілікті атқарушы орган мойындалмаған паспортты берген аккредиттелген зертхананың басшысына паспортта көрсетілген деректерге нақты сапа көрсеткіштерінің сәйкес еместігі туралы хабарлайды.

Алушы астық қабылдау кәсіпорны осы Қағидаларға 21-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астық сапасындағы айырмашылық бойынша наразылық актісін төрт данада жасайды, оны осы Қағидаларға 22-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астықтың мөлшері мен сапасындағы айырмашылықтар бойынша ұсынылған наразылық актілерін тіркеу журналында тіркейді және күнтізбелік 30 (отыз) күнге дейінгі мерзімде жөнелтушіге наразылық актісімен қоса шағымды және жаңадан берілген астық сапасы паспортының көшірмесін жолдайды.

Наразылық актісінің екінші данасы даулы астық партиясын тиеп жөнелткен астық қабылдау кәсіпорнына жіберіледі, ол алынған наразылық актілерін осы Қағидаларға 23-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астықтың мөлшері мен сапасындағы айырмашылықтар бойынша ұсынылған наразылық актілерін тіркеу журналында тіркейді және шағым түскен күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде оны қарайды.

Наразылық актісінің үшінші данасы астық алушыға, төртінші данасы астықты тиеп жөнелткен астық қабылдау кәсіпорнының сандық-сапалық есеп кітабындағы сапа бойынша өзгерістерді тексеру үшін астықты жөнелту орны бойынша жергілікті атқарушы органына жіберіледі.

Егер сапа бойынша келіспеушілік жоғарыда көрсетілген тәртіппен шешілмеген жағдайда, дау сот тәртібімен шешіледі.

Ескерту. 65-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 06.04.2020 № 116 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

66. Жүру жолында астықтың сапасы төмендеген немесе бүлінген жағдайда шағымталап (көлік ұйымына немесе жөнелтушіге) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен ұсынылады.

67. Мөлшері (массасы) бойынша осы Қағидаларға 24-қосымшада көрсетілген теміржол көлігімен тасымалдау кезіндегі астықтың табиғи кему нормаларынан артық айырмашылықтар кезінде шағымталап көліктік ұйымдарға немесе жүк жөнелтушіге Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен ұсынылады. Бұл ретте алушы астық қабылдау кәсіпорны осы Қағидаларға 25-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астық мөлшеріндегі айырмашылықтар бойынша наразылық актісін жасайды

және оны осы Қағидаларға 22-қосымшаға сәйкес нысан бойынша астықтың мөлшері мен сапасындағы айырмашылықтар бойынша ұсынылған наразылық актілерін тіркеу журналында тіркейді.

68. Жүктің жетіспегені немесе бүлінгені үшін көлік ұйымына наразылықтар Қазақстан Республикасының көлік туралы заңнамасында белгіленген мерзімдерде ұсынылады.

69. Ілеспе құжаттарында көрсетілген жүк массасының алушы белгілеген массадан шекті жол берілген айырмашылықтары қолданыстағы стандарттарға сәйкес айқындалады.

9-параграф. Астық сақтау қоймаларында сақтаудағы астықтың мөлшерін айқындау тәртібі

70. Астық сақтау қоймаларындағы астықтың көлемін есептеу кезінде элеватор конструкциясының деректерін, сүрлемнің, шанақтардың, қоймалардың, көлемі мен нысанын, сондай-ақ оларда сақталатын астық сапасының жай-күйін басшылыққа алу қажет.

71. Астық сақтау қоймаларында сақталатын астықтың мөлшерін айқындау үшін жергілікті атқарушы органның басшысының бұйрығымен мынадай құрамда комиссия құрылады: жергілікті атқарушы орган маманы, астық қабылдау кәсіпорнының басшысы (басшының орынбасары), материалдық жауапты адам және ӨТЗ маманы (бұдан әрі – Комиссия).

Ескерту. 71-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 06.04.2020 № 116 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

72. Астық қабылдау кәсіпорны Комиссияға мынадай құжаттарды:

- 1) АҚҰМЭТ-дан астық қолхаттарын ұстаушылар туралы ақпаратты;
- 2) астықтың сандық-сапалық есебі кітабын;
- 3) астық сақтау қоймасындағы астық пен ыдыстың қозғалысы туралы есепті;
- 4) астықты сақтауға арналған ыдыстар мен қоймалардың паспорттық деректерін;

5) сүрлемдік корпустардың, еденде сақтау қоймаларының орналасу, астық кептіргіштердің, тиеу-түсіру нүктелерінің, таразы жабдығының, элеватордың сүрлем картасының орналасу схемасын;

6) сақталудағы астықты, оның ішінде астық натурасы көрсеткішінің соңғы тексеріп қарау деректерін ұсынады.

Қажет болған кезде Комиссия қолданыстағы стандарттарға сәйкес астық натурасын (сүрлемдерде және еденде сақтау қоймаларында таңдай отырып) дербес анықтауға құқылы.

Ескерту. 72-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Премьер-Министрінің орынбасары - ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 24.06.2016 № 280 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

73. Комиссия астықты өлшеуді жүргізген кезде белгіленген тәртіппен тексеруден өткен (тексеру туралы сертификаты, таңбасы, лейблi немесе пломбасы бар) арнайы өлшегіш аспаптар (өлшеуіш – нақты градуирленген, тозбайтын жабындысы бар өлшегіш лента не лазерлік қашықтық өлшегіш – лазерлік сәулені пайдалана отырып, қашықтықты өлшеуге арналған аспап) пайдаланылады.

Лазерлік қашықтық өлшегішті пайдаланған кезде шаң-тозаңдық жапқыштан кедергілердің пайда болатынын ескеру қажет.

74. Астықты өлшеу кезінде элеватордың жұмыс мұнарасындағы жедел шанақтар босатылуы тиіс.

Комиссия өлшеу жүргізуді элеватордың жоғарғы қабатынан сүрлем үстіндегі галереядан бастайды. Сүрлемді визуалды тексеру жарық беруші фонарьдың көмегімен жүргізіледі. Өлшеуіш жүкпен бірге сүрлемге люк арқылы жүктің астық үйіндісінің беткі қабатымен жанасқанға дейін түсіріледі. Өлшеуіш созылады және люктан бастап үйіндінің беткі қабатына дейінгі еркін кеңістіктің биіктігі өлшенеді. Комиссия мүшелері салыстырып тексеру кезінде бірдей болуы тиіс өлшеу жазбаларын қатар жүргізеді.

75. Астықты орталық ось бойынша беру және шығару кезінде дөңгелек сүрлемдегі E_c (тонна) астық мөлшері мынадай формула бойынша анықталады:

$$E_c = \pi R^2 (1/3 H_1 + H_2 + 1/3 H_3) \gamma;$$

мұндағы:

γ – астықтың көлемді массасы, тонна/текше метр;

R – сүрлемнің ішкі радиусы, метр;

H_1 – сүрлемнің жоғарғы конустық бөлігінің биіктігі, метр ($H_1 = R \operatorname{tg}$

α

формуласы бойынша есептеледі, мұндағы

α

– сүрлемді толтыру кезіндегі астықтың табиғи еңісінің бұрышы (

α

$= 26^\circ$); tg

α

$= 0,49$);

H_2 – сүрлемнің цилиндрлік бөлігінің биіктігі, метр;

H_3 – сүрлемнің төменгі конустық бөлігінің биіктігі, метр (паспорттық деректерге сәйкес).

Өлшеу нәтижелері осы Қағидаларға 26-қосымшаға сәйкес нысан бойынша дөңгелек сүрлемдер үшін өлшеу актісімен ресімделеді.

Сүрлемдегі астықтың орналасу схемалары осы Қағидаларға 27-қосымшада келтірілген.

76. Элеватордың дөңгелек сүрлемдері (сүрлем-жұлдызша) арасындағы астықты өлшеу дөңгелек сүрлемдердегі өлшеуге ұқсас жүргізіледі.

Сүрлем-жұлдызшадағы астық мөлшері $E_{\text{ж}}$ (тонна) былайша есептелінеді.

Алдымен сүрлем-жұлдызшаның орта бөлігіндегі $F_{\text{ж}}$ (шаршы метр) қимасының ауданы анықталады:

$$F_{\text{ж}} = D^2 - \frac{\pi D^2}{4} = D^2 - 0,785 D^2 = 0,215 D^2$$

Сүрлем-жұлдызша қимасының ауданын цилиндр қимасының ауданына теңестіре отырып, баламалы диаметр мен радиусты анықтайды:

$$D_3 = \sqrt{\frac{0,215 D^2}{0,785}} = 0,524 D;$$

$$R_3 = 0,262 D;$$
$$R_3^2 = 0,0686 D^2$$

Сүрлем-жұлдызшаның жоғарғы бөлігінің биіктігі $H_1 = R_3 \operatorname{tg}$

α_1

;

төменгі бөлігінің $H_3 = R_3 \operatorname{tg}$

α_2

; орта бөлігінің $H_2 = H_c - R_3 (\operatorname{tg}$

α_1

+

tg

α_2

) болады.

Сүрлемнің жоғарғы (E_1), орта (E_2) және төменгі (E_3) бөліктерінің сыйымдылығы дөңгелек сүрлем үшін сияқты есептелінеді:

$$E_1 = \frac{\gamma \pi R_3^2 H_1}{3}; \quad E_2 = \gamma \pi R_3^2 H_2; \quad E_3 = \frac{\gamma \pi R_3^2 H_3}{3}$$

Осылайша, сүрлем-жұлдызшасының сыйымдылығы $E_{ж}$ (тонна):

$$E_{ж} = \frac{\gamma \pi R_3^2 H_1}{3} + \gamma \pi R_3^2 H_2 + \frac{\gamma \pi R_3^2 H_3}{3} =$$

$$= \gamma \pi R_3^2 (1/3 H_1 + H_2 + 1/3 H_3) \text{ болады.}$$

Өлшеу нәтижелері осы Қағидаларға 28-қосымшаға сәйкес сүрлем-жұлдызшалар үшін өлшеу актісімен ресімделеді.

77. Шаршы сүрлемдегі астықты өлшеу дөңгелек сүрлемге ұқсас жүргізіледі.

Шаршы сүрлемнің жан-жақпен сыйымдылығын есептеу а сүрлем-жұлдызшаның сыйымдылығын есептеуге ұқсас жүзеге асырылады.

Алдымен мынадай формула бойынша баламалы диаметр мен радиусты анықтайды:

$$a^2 =$$

π

$$R_3^2$$

$$\text{бұдан: } R_3 = 0,564a, D_3 = 1,128a.$$

$$\text{Сүрлемнің жоғарғы бөлігінің биіктігі } H_1 = R_3 \operatorname{tg}$$

α_1

төменгі

$$\text{бөлігінің } H_3 = R \operatorname{tg}$$

α_2

$$; \text{ орта бөлігінің } H_2 = H_c - R_3 (\operatorname{tg}$$

α_1

+ tg

α_2

)
болады.
Астықпен толтырылған шаршы сүрлемнің жалпы сыйымдылығы E_c
тонна):
 $E_c = y$

п
 $R_3^2 (1/3 H_1 + H_2 + 1/3 H_3) = y a^2 (1/3 H_1 + H_2 + 1/3 H_3)$ болады.

Өлшеу нәтижелері осы Қағидаларға 29-қосымшаға сәйкес нысан бойынша шаршы сүрлем үшін өлшеу актісімен ресімделеді.

78. Тиеу және шығару тесіктері орталық ось бойынша жобаланбаған элеватор сүрлеміндегі астықтың мөлшерін анықтау дөңгелек сүрлемдегі өлшемге ұқсас жүзеге асырылады.

Астықпен толтырылмаған көлем мынадай болады:

α_1
 $= 26^0$ болғанда дөңгелек сүрлемнің жоғарғы бөлігінде

$$V = K_1 D^3$$

шаршы

$$V = K_3 a^3$$

α_2
 $= 36^0$ болғанда дөңгелек сүрлемнің түбін толтыру

$$V_3 = K_2 D^3 - Q$$

шаршы

$$V_3 = K_4 a^3 - Q_1$$

мұндағы: K_1 және K_3 – жоспардағы тиеу тесігінің орналасуына

байланысты коэффициенттер;

K_2 және K_4 - жоспардағы шығару тесігінің орналасуына байланысты

коэффициенттер;

D – сүрлемнің ішкі диаметрі, метр;

d – тиеу тесігінің диаметрі, метр;

a – шаршы нысанындағы сүрлем жағының ішкі көлемі, метр;

Q – дөңгелек сүрлемнің шығару тесігінің нақты көлеміне түзету:

$$Q = AD - B \quad (A = 0,28535 d; B = 0,0951 d)$$

Q_1 – шаршы сүрлемнің шығару тесігінің нақты көлеміне түзету:

$$Q_1 = 0,36327 d a^2 - 0,951 d^3$$

Дөңгелек сүрлемдер үшін K_1 және K_2 коэффициенттерінің мәндері осы Қағидаларға 30-қосымшада келтірілген.

Шаршы сүрлемдер үшін K_3 (

α_1

= 26^0 градус болғанда) және K_4 (

α_2

= 36^0 градус болғанда) коэффициенттерінің мәндері осы Қағидаларға 31-қосымшада келтірілген.

79. Элеватор шанақтарындағы (тік бұрышты, дөңгелек, сопақша тәріздес) астықтың мөлшерін анықтау осы Қағидалардың 80-тармағына сәйкес жүзеге асырылады.

Тік бұрышты және дөңгелек сүрлемдер (бункерлер) астық сақтау үшін ыдыстар, сепараторлар мен кептіргіштерге дейін және олардан кейін жинақтау ыдыстары ретінде, қалдықтарды жинақтау үшін, астықты вагондар мен автокөлікпен жіберу үшін пайдаланылады. Сапақша тәріздес бункерлер қабылдау құрылғыларында автомобиль және темір жол көліктері үшін қолданылады.

80. Тік бұрышты бункердің геометриялық көлемі V (бункердің жоғарғы жиектері арқылы өтетін жазықтықтағы бункердің ішкі қуысының көлемі) (текше метр) мынадай формула бойынша анықталады:

$$V = \frac{H_6}{6} [(AB + ab + (A + a)(B + b)];$$

мұндағы: H_6 – бункердің биіктігі, метр;

a, b – шығару тесігінің мөлшері;

A, B – бункердің жоғарғы жиегінің мөлшері.

Егер шанақ шаршы түрінде болса, онда $A=B$ және $A_B=B_B$, онда:

$$V = \frac{H}{3} (A^2 + A_B^2 + A_B)$$

Пирамидалы және параллелепипедті бөліктерден тұратын құрамдастырылған бункерлердің көлемі мынаған тең:

$$V = H_B A B + \frac{H_H}{6} [A B + a b + (A + a)(B + b)] \text{ тең}$$

мұндағы: H_B – параллелепипедтің биіктігі, метр;

H_H – пирамидалды бөліктің биіктігі, метр.

Үйінді жүктерге арналған бункердің нақты сыйымдылығы бункерге материалдарды төккен кезінде пайда болатын табиғи еңісінің бұрышына байланысты.

Ыдысқа салынатын астық мөлшері A (тонна) мынадай формула бойынша анықталады:

$$A = V_y$$

81. Қоймадағы астық мөлшерін анықтауды осы Қағидалардың 82-тармағына сәйкес жүзеге асыру ұсынылады.

82. Астық қоймаларында сақтаудағы астық көлемін анықтау бойынша өлшеу және есептеу кезіндегі қателікті барынша азайту үшін:

1) толық қоймада астық үйіндісінің орналасуын тиісті геометриялық қалыпқа келтіру, астық үйіндісін ұзындығы мен ені бойынша жоғарыдан тегістеу;

2) толық емес қоймаларда бір ыдысқа салу тәсілімен, екінші жағынан еңістіктің бұрышын жасай отырып, геометриялық қалып жасау талап етіледі.

Қабырғалар жанындағы үйіндінің биіктігі қызыл сызықпен шектелуі тиіс. Қызыл сызықтың биіктігі қойманың конструкциялық көлеміне байланысты.

Қоймадағы астықтың үйіндісі геометриялық пішіні күрделі кескінге ие, оның көлемі жеке қарапайым геометриялық денелерді жасайтын бес көлемнің сомасымен анықталады.

$$E_{\text{жалпы}} = E_1 + E_2 + E_3 + E_4 + E_5$$

мұндағы: E_1 – мынадай формула бойынша анықталатын төменгі параллелепипедтің көлемі:

$$E_1 = A B h$$

A – қойманың астыңғы жағы бойынша ұзындығы, метр;

B – қойманың астыңғы жағы бойынша ені, метр;

h – қойма қабырғасының жанындағы үйіндінің биіктігі, метр.

E_2 – мынадай формула бойынша анықталатын жоғарғы параллелепипедтің көлемі:

$$E_2 = A_1 B_1 h_1$$

A_1 – қойманың жоғарғы қабатының ұзындығы, метр;

B_1 – қойманың жоғарғы қабатының ені, метр;

H – қойманың ортасындағы үйіндінің биіктігі, метр;

h_1 – қойманың ортасындағы және қабырға жанындағы үйіндінің айырмашылығы, метр.

E_3 – мынадай формула бойынша анықталатын екі үлкен бүйір призманың көлемі:

$$E_3 = (C h_1 A_1)/2$$

$$C = A - A_1; C = B - B_1$$

E_4 – мынадай формула бойынша анықталатын екі кіші кесік призманың көлемі:

$$E_4 = (C h_1 B_1)/2$$

E_5 – мынадай формула бойынша анықталатын барлығын алғанда пирамиданың көлеміне тең төрт бұрышындағы үйіндінің көлемі:

$$E_5 = (C h_1)/3$$

Қоймадағы астықтың жалпы көлемі жоғарыда көрсетілген көлемдерді қосу жолымен анықталады:

$$E_{\text{жалпы}} = A B h + \frac{A_1 B_1 h_1}{2} + \frac{C h_1 A_1}{2} + \frac{C h_1 B_1}{2} + \frac{(C h_1)}{3}$$

Үлгілік емес қоймалардың паспорттық сыйымдылығын мынадай формула бойынша есептеуге болады:

$$Q = (A B h + ((A+A_1)/2 (B+B_1)/2) (H-h)) \cdot K$$

мұндағы: K – қойманың ұзындығына байланысты түзету коэффициенті (ұзындығы 15 метрге дейін – 0,9; 15 метрден 30 метрге дейін – 0,86; 30 метрден 45 метрге дейін – 0,82; 45 метрден 60 метрге дейін – 0,78; 60 метрден жоғары – 0,75).

Бұл жағдайда астық үйіндісінің жалпы көлемі $E_{\text{қойма}}$ (текше метр) төменгі параллелепипед ($E_{\text{п}} = A B h$) және жоғарғы қиық пирамида көлемдерінің сомасы ретінде есептеледі:

$$E_{\text{қойма}} = [A B h + ((A+a)/2) ((B+b)/2) (H-h)] \cdot K$$

мұндағы:

α

– астықтың табиғи еңісінің бұрышы (

а.

=25⁰).

Өлшеу нәтижелері осы Қағидаларға 32-қосымшаға сәйкес астық қоймасы үшін өлшеу актісімен ресімделеді.

Қоймадағы астық үйіндісінің схемасы осы Қағидаларға 33-қосымшада келтірілген.

3. Қорытынды ережелер

83. Сандық-сапалық есеп нысандарын, журналдарын және кітаптарын толтыру кезінде өшіруге жол берілмейді. Дұрыс жазылмаған жазуларды түзету шарикті немесе қаламұшты қаламмен жүргізіліп, түзету жасаған тұлғаның қолы қойылып, жасалған түзету туралы қосымша түсінік жасалады.

Барлық сандық-сапалық есеп журналдары мен кітаптары нөмірленуі, тігілуі және жергілікті атқарушы органның басшысының қолымен және мөрімен бекітілуі тиіс.

Ескерту. 83-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 06.04.2020 № 116 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

84. Астықтың сандық-сапалық есебінің нысандарын, журналдарын және кітаптарын сақтау мерзімдері осы Қағидаларға 34-қосымшада келтірілген.

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
I-қосымша

Нысан

_____
(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

20__ ж. " "

№ __ астықты талдау карточкасы

Дақыл _____ Егін жинау жылы _____

Астық иесі _____

Тиеу-түсіру пункті _____

Жөнелтуші _____

Алушы _____

(автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгісі немесе вагон №)

Партия массасы, кг _____ Қойма, сүрлем № _____

Сынама № _____ Сынама массасы, кг _____

Ерекше белгілер _____

_____

Сынама іріктеп алынды _____ 20__ ж. " ____ " _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Дақыл _____ ҚР МемСТ, СТ _____

Сорты _____ Шығу тегі _____

Типі _____ Кіші типі _____ Сыныбы _____

Ылғалдылығы, % _____ Түсі _____

Заттай күйі, г/л _____ Иісі _____

Жылтырлығы, % _____ оның ішінде толық жылтыр дәндер, % _____

Ақуыз, % _____ Түсу саны, с _____

Дән маңызы: мөлшері, г, _____

Сапасы, ИДК бірлігі _____ Топ _____

Арамшөп қоспасы, % _____ Дәнді қоспасы, % _____

(оның ішінде) (оның ішінде) _____

(фракциялар, грамм, %) (фракциялар, грамм, %)

№ _____ елеуіштен өтетіні

Залалдануы: зиянкестердің атауы _____

Даналар саны, _____ дана _____ дәреже

ӨТЗ маманы _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

М.О. (мөртабан)

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
2-қосымша

Нысан

(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

20__ ж. _____ автомобиль көлігі таразыларында жүк өлшеуді тіркеу журналы*

Р/с №	Күні	Жүк- құжат №	Астық иесі	Автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгісі	Дақыл	Массасы, кг			Түсіру нүктесі
						брутто	ыдыс	нетто	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Бір күнге жиыны									
Өспелі жиыны									

Барлығы	өнгендері			Мөлшері , %	ИДК бірлігі	топ						
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
5-қосымша

Нысан

_____ (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

**Орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасын айқындай отырып
автомобиль көлігімен қабылданған астыққа жүкқұжаттардың
20__ ж. " __ " _____ № _____ тізілімі**

Астық иесі _____

Дақыл _____ Типі _____ Сортты _____

Сорт құжатының атауы және № _____

I бөлім					
жүкқұжат №	нақты салмағы, кг	жүкқұжат №	нақты салмағы, кг	жүкқұжат №	нақты салмағы, кг
1	2	3	4	5	6
Жиыны					
II бөлім. № _____ орташа тәуліктік сынаманы зертханалық талдау					
Сапа көрсеткіштері	ылғалдылығы, %	арамшөп қоспасы, %	дән қоспасы, %	заттай күйі, г/л	залалдануы
1	2	3	4	5	6
ӨТЗ талдауы бойынша					
келісілген нормалар					
табиғи шегерім, үстеме %					
Сапасының қосымша көрсеткіштері					
түсі	ісі	арамшөп қоспасы есебінде	дән қоспасы есебінде		
		бүлінген, %	қ и ы н бөлінетін, %	бұзылған, %	өнген, %
1	2	3	4	5	6
кіші типі	жылтырлығы, %	дән маңызы			
		%	тобы	бақашық қандаласымен зақымдалған дәндер	зиянды қоспалар

ӨТЗ қорытындысы					
ҚР МемСТ (СТ) бойынша өткізілген астық сыныбы _____					
Зертханада _____ кг үлгі қалдырылды					
ӨТЗ меңгерушісі _____					
III бөлім. Есептелген нақты салмағын есептеу					
Нақты салмағы, кг	Табиғи шегерімдер, кг			Табиғи шегерімдер жиыны, кг	Есептелген нақты салмағы, кг
	ылғалдылығы бойынша	арамшөпті қоспасы бойынша	дәнді қоспасы бойынша		
1	2	3	4	5	6
IV бөлім. Астықты қабылдау, кептіру, тазалау жөніндегі қызметтер құнын есептеу					
Қызмет атауы	Саны	Тариф, теңге/кг	Сомасы, теңге	1 кг астық құны, теңге	Астық мөлшері, кг
1	2	3	4	5	6
қабылдау					
кептіру					
тазалау					
Жиыны					

Есептелген нақты салмақты беруге жатады, кг

Тізілімді жасаған _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Тізілімді тексерген _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
6-қосымша

Нысан

_____
(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Теміржол көлігімен қабылданған астыққа жүкқұжаттар тізілімі

Астық иесі _____

Дақыл _____ Типі _____ Сортты _____

Сорт құжатының аты және № _____

I бөлім						
P/c №	Жөнелту станциясы, жөнелтуші	т / ж жүкқұжатының №	Вагон №	Нетто массасы, кг		Талдау №
				Жөнелтушінің құжаттары бойынша	нақты қабылданғаны	
1	2	3	4	5	6	7

Жиыны					
II бөлім. № _____ орташа тәуліктік сынаманы зертханалық талдау					
Сапа көрсеткіштері	ылғалдылығы, %	арамшөп қоспасы, %	дән қоспасы, %	заттай күйі, г/л	залалдануы
1	2	3	4	5	6
ӨТЗ талдауы бойынша келісілген нормалар					
табиғи шегерім, үстеме %					
Қосымша сапа көрсеткіштері					
түсі	иісі	арамшөп қоспасы есебінде		дән қоспасы есебінде	
		бүлінген, %	қ и ы н бөлінетін, %	бұзылған, %	өнген, %
1	2	3	4	5	6
кіші түрі	жылтырлығы, %	дән маңызы		бақашық қандаласымен зақымдалған дәндер	зиянды қоспалар
		%	тобы		
ӨТЗ қорытындысы					
ҚР МемСТ (СТ) бойынша өткізілген астық сыныбы _____					
Зертханада _____ кг үлгі қалдырылды					
ӨТЗ меңгерушісі _____					
III бөлім. Есептелген нақты салмағын есептеу					
Нақты салмағы, кг	Табиғи шегерімдер, кг			Табиғи шегерімдер жиыны, кг	Есептелген нақты салмағы, кг
	ылғалдылығы бойынша	арамшөп қоспасы бойынша	дән қоспасы бойынша		
1	2	3	4	5	6
IV бөлім. Астықты қабылдау, кептіру, тазалау жөніндегі қызметтер құнын есептеу					
Қызмет атауы	Саны	Тариф, теңге/кг	Сомасы, теңге	1 кг астық құны, теңге	Астық мөлшері, кг
1	2	3	4	5	6
қабылдау					
кептіру					
тазалау					
Жиыны					

Нақты есептелген салмақты беруге жатады, кг

Тізілімді жасаған _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Тексерген _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
7-қосымша

Нысан

_____

(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Астық сақтау қоймасындағы астық пен ыдыс қозғалысы туралы 20__ ж. _____ № ____ есебі

1. № ____ қойма

Материалды жауапты адам _____

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Р/с №	Дақыл	Күн басындағы қалдық		Кіріс		Шығыс		Қалдық	
		қаптар саны	массасы, кг	қаптар саны	массасы, кг	қаптар саны	мас сасы, кг	қаптар саны	массасы, кг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2. Астық және сортты тұқымдары бар ыдыс қозғалысы

Ыдыс санаты мен сорты	Қалдық	Кіріс	Шығыс	Қалдық	Оның ішінде		
					астықпен	сортты тұқыммен	басқалары
1	2	3	4	5	6	7	8

3. Бос ыдыс пен брезенттер қозғалысы

Брезент санаты мен сорты	Қалдық	Кіріс	Шығыс	Қалдық	Брезент санаты мен сорты	Қалдық	Кіріс	Шығыс	Қалдық
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Материалды жауапты адам _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

20__ ж. " ____ " _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
8-қосымша

Нысан

_____

(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Астықты тазартуға, кептіруге 20__ж. " __ " _____ № _____ өкім

№ _____ қойма (элеватор) бойынша материалды жауапты адам _____
(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

№ _____ қоймада (элеваторда) Сізде жауапты сақтаудағы массасы (алдын
ала) _____ кг _____ мақсатында _____
(дақыл, сорт)

_____ (тазалау түрі, астық тазалау машинасының, астық кептіргіштің типі)
_____ жолымен тазалауға, кептіруге жатады,
тазалаудан, кептіруден кейін мынадай нәтижелер алынуы тиіс:

Тазаланған, кептірілген астық (тұқым) № _____ қоймаға (сүрлемге) салынсын.
Тазалау, кептіру 20__ж. " __ " _____ қарай аяқталсын.
Астық қабылдау кәсіпорнының басшысы _____ ӨТЗ меңгерушісі _____

Астық тазалауға, кептіруге 20__ж. " __ " _____ акті

1. Тазалауға. Тазалау жүргізілді _____
(тазалау түрі)

_____ (астық тазалау машинасының атауы)

Жұмыс 20__ж. " __ " _____ басталды, 20__ж. " __ " _____ аяқталды.

Негізгі өнім	Массасы, кг	Загтай күйі, г/л	Ылғалдылығы, %	Қоспалар, %				Залалдануы, даналар атауы кг	Талдау №
				арамшөп		дән			
				барлығы	оның ішінде бұзылғаны	барлығы	оның ішінде бұзылғаны		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Тазалауға дейін									
Тазалаудан кейін									

Тазалау нәтижесінде мынадай жанама өнімдер мен қалдықтар алынды (мөлшері _____ таразысында қоса берілген өлшеулер бойынша белгіленді, сапасы қоса берілген талдау карточкаларына сәйкес ӨТЗ айқындалды):

Сапа көрсеткіштері			
тазаланған дақыл дәніне стандарт бойынша			

Жанама өнімдер мен қалдықтар түрі	Массасы , кг	ылғал дылығы , %	негізгі дақыл	дәнді қоспасы	арамшөпті		Астық барлығы * (4+5+7)	Талдау №
					қоспасы	барлығы		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Жанама өнімдер: құрамында 50% – 70%-ға дейін (қоса) астығы бар астық қоспасы								
құрамында 70% – 85%%-ға дейін астығы бар астық қоспасы								
Қалдықтар: Бірінші санат - құрамында 30% – 50%%-ға дейін (қоса) астығы бар астық қалдықтары								
Бірінші санат - құрамында 10% – 30%%-ға дейін (қоса) астығы бар астық қалдықтары								
Екінші санат - құрамында 2% – 10%%-ға дейін астығы бар астық қалдықтары								
Үшінші санат – құрамында 2% көп емес астығы бар астық тазалау қалдықтары								
Барлығы:								

* - оның ішінде дақылдар стандарты бойынша негізгі астыққа және астық қоспасына жатқызылатын дақылды өсімдіктердің дәндері.

2. Кептіруге.

Кептіру 20__ ж. " __ " __ басталды, 20__ ж. " __ " __ аяқталды, кептіру әдісі (қандай астық кептіргіштерде) _____ -, _____ кг кептірілді, кептіруге дейінгі ылғалдылығы _____ %, № __ талдау, кептіруден кейінгі ылғалдылығы _____ %, № _____ талдау, формула бойынша ылғалдылығының төмендеуі _____ %.

Кептіруден кемудің қоймалық есебі бойынша __ кг астықтың бар-жоғынан алдын ала есептен шығару жүргізілсін, орындалған жұмыстар көлемінде _____ жоспарлы тонна қосылсын.

ӨТЗ меңгерушісі _____ Кептіруші шебер _____

Материалды жауапты адам _____

Тексерген: Астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтері _____

Бекітемін:

Астық қабылдау кәсіпорнының басшысы _____ 20__ ж. " __ " _____

Күзет бастығы _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
9-қосымша

Нысан

_____ (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Жарамсыз қалдықтарды жоюға

20__ ж. " __ " _____ акті

Бекітемін:

Басшы _____

20__ ж. " __ " _____

Мынадай құрамдағы комиссия: ӨТЗ меңгерушісі _____,

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

материалды жауапты адам _____ және күзет бастығы

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

_____ басшының 20__ ж. " __ " _____ өкімі негізінде

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

_____ санатты №__ қоймасында бар 20__ ж. " __ " _____ №__

акт бойынша _____ нәтижесінде алынған қалдықтардың қаралуы

туралы осы актіні жасады. №__ зертхана талдауына сәйкес

көрсетілген қалдықтарда _____% дән және астық қоспасы бар.

_____ кг көлемінде қалдықтар жарамсыз деп танылды және

_____ жолымен жойылды. 20__ ж. " __ " _____ №__

рұқсатнамаларға сәйкес көрсетілген қалдықтардың саны кәсіпорын

аумағынан шығарылып тасталды.

ӨТЗ меңгерушісі _____

Материалды жауапты адам _____

Күзет бастығы _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
10-қосымша

Нысан

_____ (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Собықтағы жүгеріні қайта өңдеуге

20__ ж. " __ " _____ №__ өкім

№__ қойма бойынша материалды жауапты адам _____

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

№__ қоймада (алаңда) тұрған _____ кг _____ собықтағы жүгеріні

сорты

іріктесін және қалдықтарды № _____ қоймаға салсын.

Іріктеу 20 ____ ж. " ____ " _____ қарай аяқталсын.

Басшы _____ ӨТЗ меңгерушісі _____

Собықтағы жүгеріні қайта өңдеуге

20 ____ ж. " ____ " _____ акті

Мынадай құрамдағы комиссия: ӨТЗ меңгерушісі _____,
(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

бухгалтер _____, материалдық жауапты адам
(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

_____ собықтағы жүгеріні іріктеу нәтижелеріне тексеруді жүргізді.
(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Іріктеуге сапасы мынадай: ылғалдылығы _____ %, арамшөп қоспасы
_____ % _____ кг собықтағы жүгері берілді

Іріктеу нәтижесінде:

а) _____ кг аурулармен зақымдалған собықтар;

б) _____ кг өзек;

в) _____ кг гүл шоғы;

г) _____ кг қабық;

д) _____ кг басқалары алынды

Қалдықтар жиыны _____ кг.

Өзінен өзі аршылғаны _____ кг.

Талдау карточкалары қоса берілген.

Акті собықтағы жүгеріні жеке шоттан есептен шығаруды жүргізу үшін жасалды.

ӨТЗ меңгерушісі _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтері _____

Материалды жауапты адам _____

20 ____ ж. " ____ " _____

Бекітемін: Астық қабылдау кәсіпорнының басшысы _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
11-қосымша

Нысан

_____
(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Собықтағы жүгеріні бастыруға

20 ____ ж. " ____ " _____ № _____ өкім

№ _____ қойма бойынша материалдық жауапты тұлға _____

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

№ _____ қоймада (алаңда) _____ кг _____ собықтағы жүгеріні
сорт

бастырсын және астықты № _____ қоймаға салсын.

Бастырудан алынған:

астық массасы - _____ жолымен

Жанама өнімдер және қалдықтар массасы өлшеу жолымен

өзектер массасы - _____ жолымен айқындалсын.

Бастыру 20__ ж. "___" _____ қарай аяқталсын.

Басшы _____ ӨТЗ меңгерушісі _____

Собықтағы жүгеріні бастыруға

20__ ж. "___" _____ № _____ акті

Бастыру 20__ ж. "___" _____ басталды, 20__ ж. "___" _____ аяқталды

Бастыру әдісі (бастырғыш типі _____)

Барлығы: массасы _____ кг _____ сортты собықтағы жүгері бастырылды.

Собықтағы жүгерінің орташа өлшенген ылғалдылығы _____ %

Бастыру нәтижесінде мыналар алынды:

	Мөлшері , кг	Нақты шығымы , %	Ылғалдылығы , %	Арамшөп қоспасы, , %	Жанама өнімдер мен қалдықтардағы астықтың нақты құрамы, өзектегі бастырылмаған астық қалдығы	
					%	кг
1	2	3	4	5	6	7
Дәндегі жүгері (сорт)						
Құрамында: _____% – _____% астық бар жанама өнім						
Құрамында: _____% – _____% астық бар _____ _____% – _____% астық бар қалдықтар						
Жүгері өзектері						
Барлығы						

Дәндегі жүгері массасы _____ жолымен анықталды

Жанама өнімдер мен қалдықтар массасы өлшеу жолымен анықталды

Өзектер массасы _____ жолымен анықталды

ӨТЗ меңгерушісі _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Материалды жауапты адам _____

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

20__ ж. "___" _____

Бекітемін: Астық қабылдау кәсіпорнының басшысы _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
12-қосымша

Нысан

_____
(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

20__ ж. "___" _____

№__ бұйрық

Бұйрықтың мерзімі _____

№__ қойма бойынша материалды жауапты адам _____

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

20__ ж. "___" _____ №__ сенімхат бойынша _____ арқылы

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

_____
(астық иесінің атауы)

№__ наряды бойынша астықтың мынадай мөлшерін жөнелтіңіз.

Дақыл	Штабель №	Орын саны	Нетто массасы, кг	Астық колхатына сәйкес сапа көрсеткіштері							
				ылғалдылығы	арамшөп қоспасы	д ә н қоспасы					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Тиеп жөнелтетін астық массасы, кг _____

жазбаша

Астық қабылдау кәсіпорнының басшысы _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтері _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

М.О.

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
13-қосымша

Нысан

_____
(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

20__ ж. " __ " _____

Астықты тиеп жөнелту бұйрығының күні мен нөмірі _____

Дақыл _____

Бұйрық бойынша астықтың массасы, кг _____

Астықты темір жол көлігімен тиеп жөнелту тізілімі

Жөнелту станциясы _____ Астық иесі _____

Р/с №	Жүккүжат №	Вагон №	Нетто массасы, кг	Талдау №	Астық сапасы						Астық сапасы								
					Ылғалдылығы		Арамшөп қоспасы		Дән қоспасы		Залалдануы	Иісі	Түсі	Типі	Заттай күйі, г/л	Дән маңызы		Жыл %	
					%	ц-%	%	ц-%	%	ц-%						%	ИДК бірлігі		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12								
Жиыны:																			

Материалды жауапты адам _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтері _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
14-қосымша

Нысан

_____ (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

20__ ж. " __ " _____

Астықты тиеп жөнелту бұйрығының күні мен нөмірі _____

Дақыл _____

Бұйрық бойынша астықтың массасы, кг _____

Автомобиль көлігімен тиеп жөнелтілген астыққа жүккүжаттар тізілімі

Жөнелту пункті _____ Астық иесі _____

Р/с №	Жүккүжат №	Автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгісі	Орын саны	Нетто массасы, кг	Талдау №	Астық сапасы						Астық сапасы							
						Ылғалдылығы		Арамшөп қоспасы		Дән қоспасы		Залалдануы	Иісі	Түсі	Типі	Заттай күйі, г/л			
						%	ц-%	%	ц-%	%	ц-%								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10										
Жиыны:																			

Материалды жауапты адам _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтері _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
15-қосымша

Нысан

_____
(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Бекітемін

Басшы _____

20__ ж. " __ " _____

20__ ж. " __ " _____ есеп актісі

Астық иесі _____

Дақыл _____ Егін жинау жылы _____

Мынадай құрамдағы комиссия: _____

_____
материалды жауапты адам _____ сақтауға қабылданған және тиеп
жөнелтілген астық партиясының сандық-сапалық есеп деректермен
сәйкестігіне тексеру жүргізді және кему мөлшерін айқындады.

Бұл ретте мыналар анықталды:

1. Сақтауға барлығы _____ кг қабылданды

2. Осы партияның орташа өлшенген сапасы:

кіріс бойынша ылғалдылығы _____ %, арамшөп қоспасы _____ %, дән қоспасы _____ %

шығыс бойынша ылғалдылығы _____ %, арамшөп қоспасы _____ %, дән қоспасы _____ %

3. Мыналар:

формула бойынша қайта есептеумен ылғалдылықтың төмендеуі
есебінен _____ % _____ кг

формула бойынша қайта есептеумен арамшөп қоспасының төмендеуі
есебінен _____ % _____ кг

формула бойынша қайта есептеумен дән қоспасының төмендеуі
есебінен _____ % _____ кг есептен шығарылды

4. Сақтау кезіндегі ылғалдылықтың, арамшөп және дән қоспасының
төмендеуі нәтижесінен салмағындағы кемуі _____ % _____ кг

5. Құрамында астық бар қосалқы өнімдер мен қалдықтар алынды:

70% – 85% _____ кг

50% – 70% _____ кг
 30% – 50% _____ кг
 10% – 30 % _____ кг
 2% – 10% дейін _____ кг
 2 %-дан артық емес _____ кг

6. _____ кг қалдықтар тиеп жөнелтілді

7. Беруге жататын астық жиыны _____ кг

Астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Материалды жауапты адам _____

20__ ж. " __ " _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
 16-қосымша

Нысан

_____
 (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

20__ ж. " __ " _____

Астық сақтау қоймасы аумағының ішінде астықтың орнын ауыстыру жүкқұжаты

Материалды жауапты адам _____ № _____ қоймадан (сүрлемнен) (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

№__ қоймаға (сүрлемге) материалды жауапты адам _____ орны ауыстырылсын (тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

дақыл, сорты	Массасы, кг		Сапасы				
	орнын ауыстыруға жатады	н а қ т ы ауыстырылғаны	ылғалдылығы, %	арамшөпті қоспасы, %	дәнді қоспасы, %		
1	2	3	4	5	6	7	8

Автомобиль (вагон) таразыларында жүк өлшеуді тіркеу журналында

20__ ж. " __ " _____ парақтағы жазбалармен расталған

Астық қабылдау кәсіпорнының басшысы _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

_____ жіберді _____ қабылдады

(лауазымы, қолы, тегі, аты, (лауазымы, қолы, тегі, аты,

әкесінің аты (ол бар болған жағдайда)) әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

Астықтың сандық-сапалық

Материалдық жауапты адам _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
19-қосымша

Нысан

_____ (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Бекітемін:

Басшы _____

20__ ж. " __ " _____

_____ кг негізделген жетіспеушілікті есептен шығару

_____ кг массасын айырмашылықты есепке қосу

_____ кг негізделмеген жетіспеушілік қалды

_____ кг артықшылық бар

20__ ж. " __ " _____ астық сақтау орнын тазарту актісі

Мынадай: _____

_____ құрамдағы комиссия

_____ материалдық жауапты адамның қатысуымен 20__ ж. " __ " _____

_____ № _____ бұйрық бойынша _____

(дақыл, сыныбы, егін жинау жылы)

_____ операциялар нәтижелерін тексеруді жүргізді.

Бұл ретте мыналар анықталды:

Р/с №	Алдыңғы тазарту (түгендеу) уақытынан бергі айналым	Массасы, кг	Орташа өлшенген сапасы, %		
			ылғалдылығы	арамшөп қоспасы	д ә н қоспасы
1	2	3	4	5	6
1	20__ ж. _____ қалдық				
2	20__ ж. _____ бастап 20__ ж. _____ дейінгі кіріс				
3	Барлығы				
4	20__ ж. _____ бастап 20__ ж. _____ дейінгі шығыс (қалдықтарсыз)				
5	Қосалқы өнімдер мен I және II санатты қалдықтар есептен шығарылды				
6	III санатты қалдықтар есептен шығарылды				
7	20__ ж. _____ қайта өлшеу бойынша қалдық				

8	Барлығы				
9	Кіріс пен шығыс арасындағы айырмашылық				
10	Ылғалдылығы мен арамшөп қоспасының көбеюіне есепке қосылады				
11	Жетіспеушілік (артықшылық) барлығы				
12	Алдыңғы тазартудан (түгендеуден) кейінгі кезең ішінде тазалау мен кептіру жүргізілді:				
Тазалау мен кептіруге акті		Тазалау түрі	Тазалау мен кептіруге жіберілген астықтың массасы, кг	Жанама өнімдер мен қалдықтар алынды	
№	күні			I және II санатты қалдықтар	III санатты қалдықтар
1	2	3	4	5	6
Жиыны:					

13. Орташа сақтау мерзімі (ұзақтығы) _____ ай _____ күн.

14. Жетіспеушілік:

а) формула бойынша ылғалдылығының _____ % _____ кг төмендеуімен

б) формула бойынша арамшөп қоспасының _____ % _____ кг төмендеуімен

в) формула бойынша дән қоспасының _____ % _____ кг төмендеуімен

г) _____ негізделеді

Барлығы _____ кг негізделеді

15. _____ кг жетіспеушілік _____ кг артықшылық негізделмей қалды.

16. Тазарту актісінің сандық-сапалық көрсеткіштерін растаймыз және мынадай түсініктеме береміз:

ӨТЗ меңгерушісі _____

Материалдық жауапты адам _____

17. Тазарту нәтижелерін растаймыз және мынадай түсініктеме береміз:

ӨТЗ меңгерушісі _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері _____

20__ ж. " __ " _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
20-қосымша

Нысан

_____

(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Бекітемін:

Басшы _____

20__ ж. " __ " _____

_____ кг негізделген жетіспеушілікті есептен шығару

_____ кг негізделмеген жетіспеушілік қалды

_____ кг артықшылық бар

**20__ ж. " __ " _____ № _____ собықтағы жүгері
сақтау орнын тазарту актісі**

Мынадай _____

_____ құрамдағы комиссия

материалдық жауапты адам _____

қатысуымен 20__ ж. " __ " _____ бастап 20__ ж. " __ " _____ дейінгі
собықтағы және дәндегі жүгерімен жасалған операциялардың нәтижелеріне
тексеру жүргізді, бұл ретте мыналар анықталды:

Р/ с №	Алдыңғы тазарту (түгендеу) уақытынан бергі айналым	Массасы , кг	Орташа өлшенген ылғалдылығы, %			Дәннің анықтамалық шығымы, %		Арамшөпті қоспасы
			дән	%	кг	%	кг	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	20__ ж. " __ " _____ собықтағы жүгері қалдығы							
2	Собықтағы жүгері кірісі							
3	Дәндегі жүгері кірісі							
4	Барлығы							
5	Шығыс (тиеп жөнелту): а) собықтағы жүгері б) дәндегі жүгері (ұсақ және домалақ дәнділерді қоса алғанда)							
6	20__ ж. " __ " _____ қайта өлшеудегі қалдық: а) собықтағы жүгері б) дәндегі жүгері (ұсақтарды қоса алғанда)							

7	Есептен шығарылды: а) қалдықтар б) өзектер								
8	Барлығы:								
9	Кіріс пен шығыс арасындағы айырмашылық								
10	Механикалық шығындар								
11	Жетіспеушілік								
	Артықшылық								

12. Орташа мерзімі (сақтау ұзақтығы) _____ ай _____ күн

13. Жетіспеушілік негізделеді: Формула бойынша %, кг

а) ылғалдылықты төмендетумен _____

Негізделетін барлығы _____

14. _____ кг жетіспеушілік негізделмей қалды.

15. Тазарту актісінің сандық-сапалық көрсеткіштерін бекітемін және мынадай түсініктеме беремін:

ӨТЗ меңгерушісі _____

материалдық жауапты адам _____

16. Тазарту нәтижелерін растаймыз және мынадай түсініктемелер

береміз: _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бас инженері _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері _____

20__ ж. " __ " _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу қағидаларына
21-қосымша

Нысан

_____ (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

Астықтың сапасындағы айырмашылықтар бойынша

20__ ж. " __ " _____ № _____ наразылық актісі

Мынадай:

басшы _____,

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

ӨТЗ меңгерушісі _____,

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

материалдық жауапты адам _____,

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

бас бухгалтер _____ құрамдағы комиссия

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

тексеру талдауларының негізінде _____ 20_ж. " __ " _____ келіп түскен

_____ (жіберушінің атауы) (дақыл)

бойынша жіберушінің сапа деректерінен жол берілетін ауытқу мөлшерінен

асып түсетін мынадай айырмашылықты белгіледік

Тиеп жөнелту, келіп түсу күні	Вагон №, автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгісі	Жүкқұжат №	Көлік құжаттары бойынша массасы, кг	Сапа туралы құжат №	Күні	Жөнелтушінің құжаттары бойынша сапасы					Қабылдаушының талдау бойынша сапасы			
						ылғалдылығы, %	арамшөп қоспасы, %				ылғалдылығы, %	арамшөпті қоспасы, %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	

Басшысы _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Материалдық жауапты адам _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері _____

Кәсіпорындағы белгі қою:

Осы наразылық актісімен таныстық _____

(тегі, аты, әкесінің аты, қолы (ол бар болған жағдайда))

20__ж. " __ " _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына 22-қосымша

Нысан

_____ (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

20__ жылға арналған астық саны мен сапасындағы айырмашылықтар бойынша ұсынылған наразылық актілерін тіркеу журналы

20__ ж. "___" _____ басталды

20__ ж. "___" _____ аяқталды

P/c №	Наразылық актісі ұсынылған күн	Наразылық актісі		Кәсіпорын атауы
		№	Күні	
1	2	3	4	5

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
23-қосымша

Нысан

_____
(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

20__ жылға арналған астық саны мен сапасындағы айырмашылықтар бойынша қабылданған наразылық актілерін тіркеу журналы

20__ ж. "___" _____ басталды

20__ ж. "___" _____ аяқталды

P/c №	Наразылық актісі алынған күн	Наразылық актісі		Астық қабылдау кәсіпорнының атауы	Сандық-сапалық есеп кітабына түзетулер енгізу күні және түзетулер енгізген адамның қолы
		№	Күні		
1	2	3	4	5	6

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
24-қосымша

Теміржол көлігімен тасымалдау кезіндегі астықтың табиғи кему нормалары, %

Тасымалдау арақашықтығы, км	Теміржол көлігімен	
	жабық вагонда	астық тасымалдау вагонында
1000-ға дейін	0,09	0,03
1000-2000	0,13	0,04
2000-нан астам	0,18	0,06

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
25-қосымша

Нысан

_____ (астық қабылдау кәсіпорнының атауы)

**Астықтың мөлшеріндегі айырмашылықтар бойынша
20__ ж. " __ " _____ № _____ наразылық актісі**

Мынадай: басшы _____,

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

ӨТЗ меңгерушісі _____,

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

материалдық жауапты адам _____,

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

бас бухгалтер _____ құрамдағы комиссия

(тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болған жағдайда))

тексеру талдаулары негізінде _____ 20__ ж. " __ " _____

_____ (жіберушінің атауы)

келіп түскен _____ бойынша жіберушінің астықтың массасы мәліметтерінен

(дақыл)

жол берілетін ауытқу мөлшерінен асып түсетін мынадай айырмашылықтарды белгіледік

Тиеп жөнелту, келіп түсу күні	Вагон №, автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгісі	Жүкқұжат №	Көлік құжаттары бойынша массасы, кг	Сапа туралы құжат №	Күні	Жөнелтушінің құжаттары бойынша массасы			Алушының деректері бойынша массасы			Санындағы наразылық қойылатын айырмашылықтар		
						брутто	ыдыс	нетто	брутто	ыдыс	нетто	брутто	ыдыс	нетто
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Басшы _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Материалдық жауапты адам _____

Астық қабылдау кәсіпорнының бас бухгалтері _____

Кәсіпорындағы белгі қою:

Осы наразылық актісімен таныстық: _____

(тегі, аты, әкесінің аты, қолы)

20__ ж. " __ " _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
26-қосымша
Нысан

(астық қабылдау кәсіпорнының
атауы)
жасалған күні
20__ жылғы " __ " _____

Дөңгелек сүрлемдер үшін өлшеу актісі

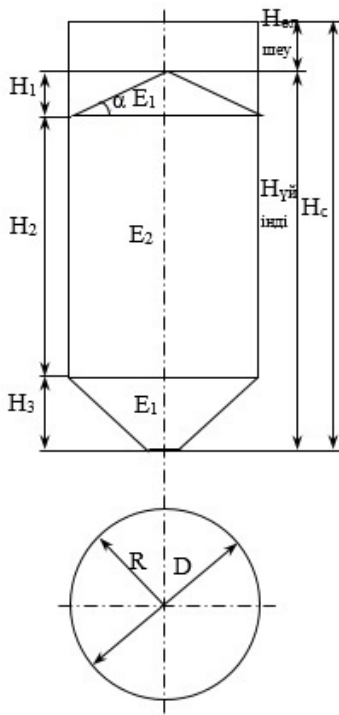
Ескерту. 26-қосымша жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 30.05.2019 № 219 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік 10 (он) күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

№	Сүрлем №	Сүрлемнің паспорттық биіктігі	Қуысты өлшеу деректері	Сүрлемнің толтырылған бөлігі (үйінді)	Жоғарғы конустық бөліктің биіктігі	Түптің конустық бөлігінің биіктігі	Астықтың ортаңғы бөлігінің биіктігі	Сүрлемдегі астықтың көлемі	Астықтың көлемді массасы, у	Сүрлемдегі астық мөлшері
		Hc	Нөлшеу	Нүйінді= Hc -Нөлшеу	$H1 = R \operatorname{tg} a, \operatorname{tga} = 0,49$	элеватордың паспорттық деректеріне сәйкес, H3	$H 2 = \text{Нүйінді} - H1 - H3$	$Eс = pR2 (1/3 H1 + H2 + 1/3 H3)$	Астық натурасы, байқаулар журналы бойынша көлемді массаға ауыстырылған грамм/литр, тонна/текше метр	$Eс = y Eс$
		(метр)	(метр)	(метр)	(метр)	(метр)	(метр)	(текше метр)	(тонна/текше метр)	(тонна)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

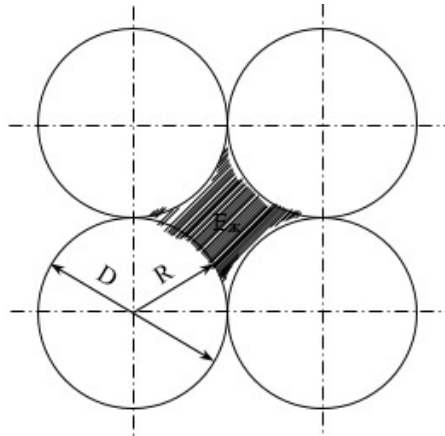
Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
27-қосымша

Сүрлемдегі астықтың орналасу схемалары

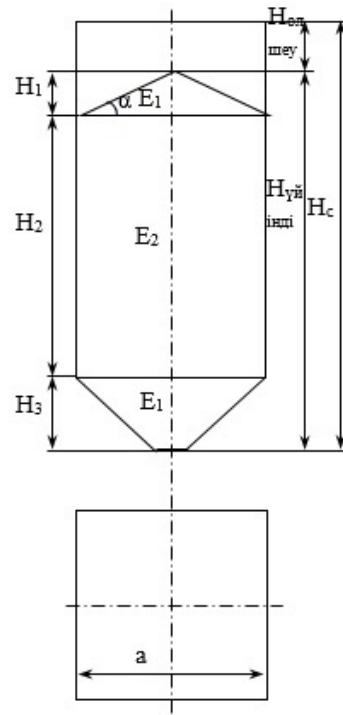
Ескерту. 27-қосымша жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 30.05.2019 № 219 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік 10 (он) күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-сурет. Дөнгелек сүрлемдегі астықтың орналасуы

2-сурет. Сүрлем -жұлдыздағы астықтың орналасуы

3-сурет. Шаршы сүрлемде астықтың орналасуы

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
28-қосымша
Нысан

(астық қабылдау кәсіпорнының атауы)
жасалған күні
20__ жылғы "__" _____

Сүрлем-жұлдызша үшін өлшеу актісі

Ескерту. 28-қосымша жаңа редакцияда – ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 30.05.2019 № 219 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік 10 (он) күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

№	Сүрлем №	Сүрлемнің паспорттық биіктігі	Қуысты өлшеу деректері	Астық үйіндісінің биіктігі	Жоғарғы конустық бөліктің биіктігі	Түптің конустық бөлігінің биіктігі	Астықтың ортаңғы бөлігінің биіктігі	Сүрлемдегі астықтың көлемі	Астықтың көлемді массасы, у	Сүрлемдегі астық мөлшері
		Hс	Нөлшеу	Нүйінді= Hс-Нөлшеу	$H1=R \cdot \operatorname{ctg} a$, $\operatorname{ctg} a=0,49$	элеватордың паспорттық	$H2 = H1 - H3$	$Eж = pR \cdot \left(\frac{1}{3} H1 + H2 + \frac{1}{3} H3 \right)$	Астық натурасы, байқаулар журналы бойынша көлемді массаға	$Eж = yEж$

y/D	K_1 (α_1)	K_2 (α_2)
	=26 ⁰ градус болғанда)	
0,00	0,1278	0,1902
0,05	0,1288	0,1917
0,10	0,1315	0,1959
0,15	0,1364	0,2031
0,20	0,1429	0,2125
0,25	0,1512	0,2253
0,30	0,1614	0,2404
0,35	0,1731	0,2579
0,40	0,1864	0,2776
0,45	0,2010	0,2993
0,50	0,2167	0,3229

Ескертпе:

α_1

– сүрлем үстіндегі астықтың еңіс бұрышы, градуспен;

α_2

– сүрлем түбінің көлбеу бұрышы, градуспен.

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына 31-қосымша

Шаршы сүрлемдер үшін K_3 (α_1)

α_1

= 26⁰ градус болғанда) және K_4 (α_2)

α_2

= 36⁰ градус болғанда) коэффициенттерінің мәндері

Z	y шамасының мәні					
	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5
1,0	0,9	0,8	0,7	0,6		
0,0	0,373	0,344	0,321	0,303	0,293	0,289
0,1	0,344	0,313	0,287	0,269	0,258	0,254
0,9						

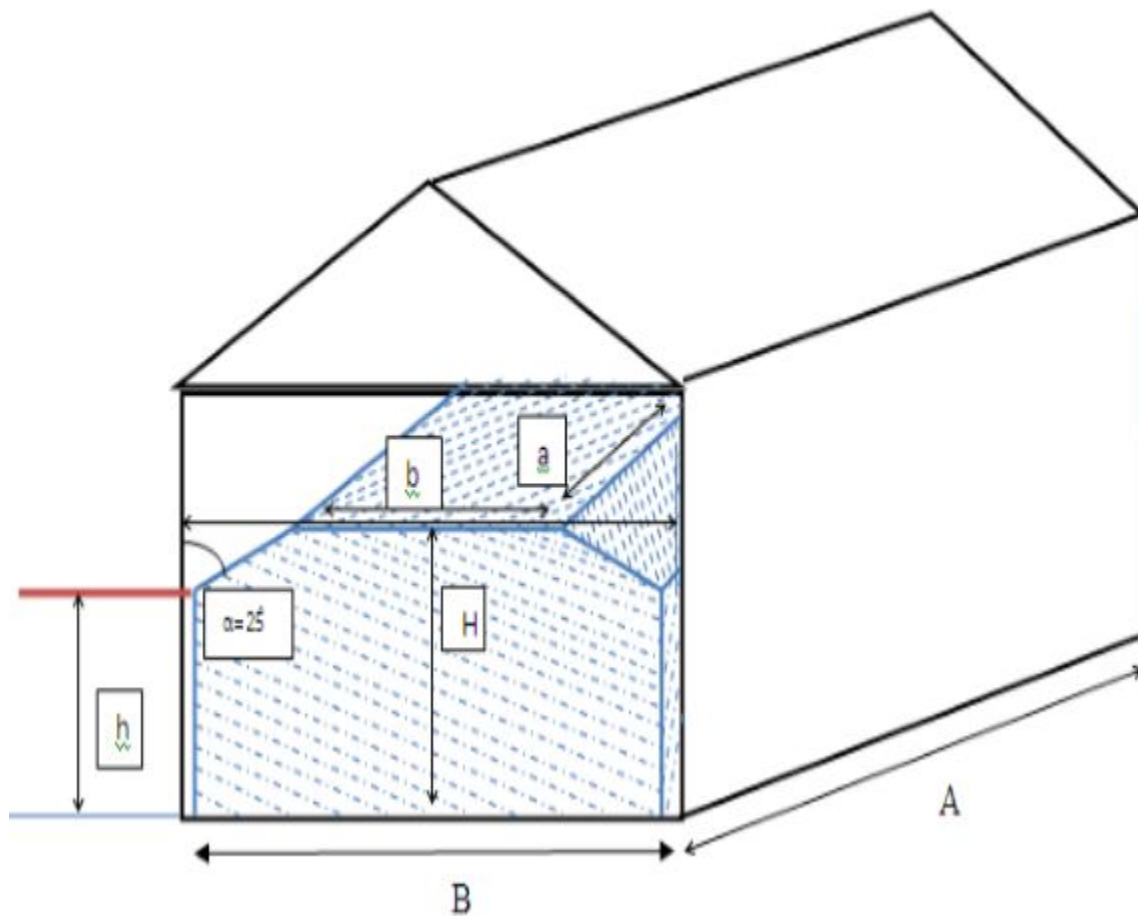

№	бойынша ұзындығы	бойынша ені	үйіндінің биіктігі	үйіндісінің биіктігі	қабатының ұзындығы	қабатының ені	Қоймадағы астықтың көлемі	Астықтың көлемді массасы, у	Қоймадағы астық мөлшері	
	A	B	h	H	A ₁	B ₁	$E_{\text{қойма}} = [ABh + ((A+a)/2)((B+b)/2)(H-h)]$	Астық натурасы, бақылау журналы бойынша көлемді массаға ауыстырылған грамм/литр, тонна/текше метр	$E_{\text{қойма}} = \text{қойма } \gamma$	
	(метр)	(метр)	(метр)	(метр)	(метр)	(метр)	(текше метр)	(тонна/текше метр)	(тонна)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
33-қосымша

Қоймадағы астық үйіндісінің схемасы

4-сурет. Қоймадағы астық үйіндісінің схемасы

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу қағидаларына
34-қосымша

Астықтың сандық-сапалық есебі нысандарын, журналдары мен кітаптарын сақтау мерзімдері

Р/с №	Құжат атауы	Құжатты сақтау мерзімі	Ескертпе
1	2	3	4
1	Астық талдау карточкасы	5 жыл	
2	Автомобиль таразыларында жүк өлшеуді тіркеу журналы	3 жыл	Ұйымда сақталады. Егер ғылыми анықтамалық аппарат ретінде пайдалану мүмкін болса, мемлекеттік мұрағаттарға тұрақты сақтауға қабылдауға жатады.
3	Вагон таразыларында жүк өлшеуді тіркеу журналы	3 жыл	
4	Зертханалық талдау нәтижелерін тіркеу журналы	3 жыл	
5	Орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасын айқындай отырып автомобиль көлігі қабылдаған астыққа арналған жүкқұжаттардың тізілімі	1 жыл	
6	Теміржол көлігі қабылдаған астыққа арналған жүкқұжаттардың тізілімі	1 жыл	
7	Астық сақтау қоймасындағы астық пен ыдыс қозғалысы туралы есеп	5 жыл	
8	Астықты тазартуға, кептіруге өкім	тұрақты	
9	Астықты тазалау, кептіру актісі	5 жыл	
10	Жарамсыз қалдықтарды жою актісі	5 жыл	
11	Собықтағы жүгеріні іріктеуге өкім	тұрақты	
12	Собықтағы жүгеріні іріктеу актісі	5 жыл	
13	Собықтағы жүгеріні бастыруға өкім	тұрақты	
14	Собықтағы жүгеріні бастыру актісі	5 жыл	
15	Бұйрық	тұрақты	
16	Астықты темір жол көлігімен тиеп жөнелту тізілімі	1 жыл	

17	Автомобиль көлігімен тиіп жөнелтілген астыққа жүкқұжаттар тізілімі	1 жыл	
18	Есеп актісі	5 жыл	
19	Астық сақтау қоймасы аумағының ішінде астықтың орнын ауыстыру жүкқұжаты	5 жыл	
20	Астықтың сандық-сапалық есебі кітабы	5 жыл	Материалдық запастарды есептен шығарғаннан кейін және қаржылық-шаруашылық қызметті құжаттық тексеруді аяқтау шартымен. Даулар, келіспеушіліктер, тергеу және сот істері туындаған жағдайда – түпкілікті шешім шығарғанға дейін сақталады.
21	Собықтағы жүгерінің сандық-сапалық есеп кітабы	5 жыл	
22	Тазарту актісі	5 жыл	
23	Астықтың сапасындағы айырмашылықтар бойынша наразылық актісі	5 жыл	
24	Астық саны мен сапасындағы айырмашылықтар бойынша ұсынылған наразылық актілерін тіркеу журналы	3 жыл	Ұйымда сақталады. Егер ғылыми анықтамалық аппарат ретінде пайдаланылуы мүмкін болса, мемлекеттік мұрағаттарға тұрақты сақтауға қабылдауға жатады.
25	Астық санындағы мен сапасы айырмашылық бойынша қабылданған наразылық актілерін тіркеу журналы	3 жыл	
26	Теміржол көлігімен тасымалдау кезіндегі астықтың табиғи кему нормалары	тұрақты	
27	Астықтың мөлшеріндегі айырмашылықтар бойынша наразылық актісі	5 жыл	